

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و پنجاه و هشتم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۸۴

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۹/۱۹

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و پنجاه و هشتم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۸۴

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۹/۱۹

فهرست مطالب

۳.....	اصل یکصد و پنجاه و هشتم
۳.....	استنظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی
۳-۱.....	۱- طرح قانونی حدود مسئولیت قوه قضائیه
۴-۱.....	۲- طرح آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی
۳-۱.....	۳- لایحه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۴-۱.....	۴- طرح وظایف و اختیارات رئیس قوه قضائیه
۵-۱.....	۵- طرح تأسیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی جمهوری اسلامی ایران
۷-۱.....	۶- لایحه اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم
۷-۱.....	۷- طرح اداره سازمان صدا و سیماي جمهوری اسلامی ایران
۸-۱.....	۸- لایحه اصلاح پاره‌ای از مواد قانون الزام شرکت‌ها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه
۹-۱.....	۹- لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی»
۱۰-۱.....	۱۰- طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران
۱۲-۱.....	۱۱- لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی
۱۲-۱.....	۱۲- لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۱۳-۱.....	۱۳- لایحه شوراهای حل اختلاف
۱۴-۱.....	۱۴- لایحه جرائم رایانه‌ای
۱۵-۱.....	۱۵- لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی)
۱۶-۱.....	۱۶- لایحه پیشگیری از وقوع جرم
۱۷-۱.....	۱۷- لایحه اساسنامه هیئت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات
۱۸-۱.....	۱۸- طرح رسیدگی به داریی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران
۱۹-۱.....	۱۹- لایحه نظارت بر رفتار قضات
۲۰-۱.....	۲۰- لایحه تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

- ۲۱-۱. لایحه مبارزه با قاچاق کالا و ارز ۲۱
- ۲۲-۱. لایحه مبارزه با تأمین مالی تروریسم ۲۲
- ۲۳-۱. لایحه آیین دادرسی کیفری ۳۳
- ۲۴-۱. طرح آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی ۳۵
- ۲۵-۱. طرح نحوه اجرای قسمتی از اصل یکصد و شصتم (۱۶۰) قانون اساسی ۳۷
- ۲۶-۱. طرح نحوه فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی ۳۸
- ۲۷-۱. لایحه شوراهای حل اختلاف ۳۸
- ۲۸-۱. طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران ۴۰
- ۲۹-۱. ن طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس ۴۲
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران ۴۳
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان ۴۳
- ۱-۳. استفسار شورای عالی قضایی نسبت به دوره‌ای بودن شورای عالی قضایی ۴۳
- ۲-۳. نظریه مشورتی شماره ۱۲۵۹ مورخ ۱۳۶۹/۱/۲۲ شورای نگهبان در پاسخ به استعلام رئیس قوه قضائیه نسبت به وابستگی پلیس قضایی به قوه قضائیه یا قوه مجریه ۴۴
- ۳-۳. استفسار رئیس قوه قضائیه نسبت به تشکیلات وزارت دادگستری و ارتباط آن با قوه قضائیه و قوه مجریه ۴۶
- ۴-۳. استفسار رئیس قوه قضائیه نسبت به ماهیت لوایح قضایی و تفاوت آن با لوایح قانونی و تشریفات بررسی و تصویب آنها در مجلس ۴۹
- ۵-۳. استفسار رئیس قوه قضائیه نسبت به استقلال قوه قضائیه در نصب کارگزاران گزینش کارکنان غیرقضایی در این قوه، یا عدم استقلال این قوه و لزوم تبعیت آن از قانون گزینش مربوط به کارکنان دولت در این خصوص ۵۲
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی ۵۳
- ۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان ۵۳

اصل یکصد و پنجاه و هشتم

مصوب ۱۳۶۸: وظایف رئیس قوه قضائیه به شرح زیر است:

- ۱- ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسئولیت‌های اصل یکصد و پنجاه و ششم
- ۲- تهیه لوایح قضایی متناسب با جمهوری اسلامی
- ۳- استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): شورای عالی قضایی از پنج عضو تشکیل می‌شود:

- ۱- رئیس دیوان عالی کشور
 - ۲- دادستان کل کشور
 - ۳- سه نفر قاضی مجتهد و عادل به انتخاب قضات کشور.
- اعضای این شورا برای مدت پنج سال و طبق قانون انتخاب می‌شوند و انتخاب مجددشان بلامانع است. شرایط انتخاب‌شونده و انتخاب‌کننده را قانون معین می‌کند.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱. نظر شماره ۸۷۷۷ مورخ ۱۳۶۶/۴/۲۱ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی

حدود مسئولیت قوه قضائیه^(۱) مصوب ۱۳۶۶/۴/۱۰ مجلس شورای اسلامی

- ۱-۱-۱- در خصوص ماده (۶)،^(۲) صرف صدور حکم به محکومیت را موجب انزال دانستن، مغایر قانون اساسی است مگر اینکه مبتنی بر از دست دادن برخی شرایط قانونی احراز عضویت در شورای عالی قضایی باشد.

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح قانونی مسئولیت قوه قضائیه در مقابل مجلس شورای اسلامی» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۶- در صورت صدور حکم به محکومیت، اعضاء منتخب از سِمَت خود معزول می‌شوند و اشتغال آنها به سِمَت قبلی تابع مقررات عمومی است. نسبت به اعضاء انتصابی، دادگاه حکم را به وسیله رئیس جمهوری به اطلاع رهبر می‌رساند.

تبصره - ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۶/۷/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- ماده ۲- در صورت محکومیت عضو یا اعضاء منتخب، چنانچه محکومیتشان از نوع انفصال دائم باشد از سِمَت خود معزول می‌شوند. نسبت به اعضاء انتصابی، دادگاه حکم را به وسیله رئیس جمهور به اطلاع رهبر می‌رساند.

۲-۱. نظر شماره ۷۸/۲۱/۴۵۵۱ مورخ ۱۳۷۸/۲/۸ شورای نگهبان در خصوص طرح**آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی**

۱-۲-۱ - عموم ماده (۱۳۵)^(۱) که شامل لوایح قضایی نیز می شود، خلاف بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد. پس از رفع این اشکال، کلیه مواردی که مربوط به تعیین وضعیت لوایح قضایی می شود نیز باید به نحو مناسب اصلاح شود.

۱-۲-۲ - عموم ماده (۱۳۷)^(۲) نسبت به لوایح قضایی، خلاف بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی است.

۳-۱. نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۸۵۸ مورخ ۱۳۷۸/۹/۳۰ و نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۸۷۴**مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ مجلس شورای اسلامی**

۱-۳-۱ - نظر به اینکه ماده (۳) قانون،^(۳) شامل دستگاه های نظارتی غیر اجرایی نیز می شود، مغایر اصول ۵۴، ۵۷ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد. همچنین چون عبارت

۱. ماده ۱۳۵ - کلیه لوایح تقدیمی به مجلس باید به امضای رئیس جمهور و وزیر یا وزرای مسئول رسیده باشد. در صورت نداشتن وزیر مسئول، امضای رئیس جمهور کافی است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۸/۴/۱۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۱۳۵) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۱۳۵ - طبق اصل هفتاد و چهارم (۷۴) قانون اساسی کلیه لوایح قانونی تقدیمی به مجلس باید به امضای رئیس جمهور و وزیر یا وزرای مسئول رسیده باشد. در صورت نداشتن وزیر مسئول، امضای رئیس جمهور کافی است.

۲. ماده ۱۳۷ - استرداد لوایح با تصویب هیئت وزیران به ترتیب ذیل امکان پذیر خواهد بود:

۱- در صورتی که استرداد پیش از تصویب کلیات لایحه در شور اول مجلس باشد، رئیس جمهور یا وزیر مربوط کتباً با ذکر دلیل آن را مسترد می نماید و گزارش آن در جلسه علنی اعلام می شود.

۲- در صورتی که استرداد پس از تصویب کلیات لایحه و در هر مرحله تا پیش از تصویب نهایی باشد، وزیر مربوط یا نماینده امور مجلس دولت می تواند با ذکر دلیل در جلسه علنی مجلس و صحبت یک نفر مخالف، هر یک به مدت ده دقیقه و تصویب مجلس، آن را مسترد نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۸/۴/۱۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در سطر بالا بعد از عبارت «استرداد لوایح»، کلمه «قانونی» اضافه گردید.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل پنجاه و چهارم، شماره ۱-۲-۱.

مذکور در ماده، شامل اعضای که خارج از قوه مجریه هستند نیز می‌گردد (مانند رئیس سازمان بازرسی و رئیس دیوان عدالت اداری)، از جهت تشکیل شورا، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی تشخیص داده شد. به علاوه اطلاق تهیه لایحه مذکور در ماده (۳) که شامل تهیه لایحه قضایی نیز می‌گردد، مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد. در خصوص عبارت «نظارت ملی» چنانچه در برگیرنده نظارت قوه مقننه و قضائیه نیز باشد، این قسمت هم مغایر قانون اساسی شناخته شد.

۴-۱. نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۹۵۵ مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۴ و نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۹۶۴ مورخ ۱۳۷۸/۱۰/۱۵ شورای نگهبان در خصوص طرح و وظایف و اختیارات رئیس قوه قضائیه^(۱) مصوب ۱۳۷۸/۹/۲۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۴-۱- ماده دو^(۲) که وظیفه‌ای را برای رئیس قوه تعیین نموده که در قانون اساسی نیامده، خلاف اصل ۱۵۸ قانون اساسی است.

۵-۱. نظر شماره ۸۰/۲۱/۱۳۲۳ مورخ ۱۳۸۰/۲/۲۶ شورای نگهبان در خصوص طرح تأسیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی جمهوری اسلامی ایران^(۳) مصوب ۱۳۸۰/۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی

۱-۵-۱- بند (۲) ماده (۲۶) و (۲۸) از این نظر که انتخاب و معرفی قاضی را در اختیار رئیس دادگستری قرار داده، خلاف بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.^(۴)

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح قانون وظایف و اختیارات رئیس قوه قضائیه» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۲- ریاست قوه قضائیه، سِمَت قضایی است و هرگاه رئیس قوه قضائیه ضمن بررسی، رأی دادگاهی را خلاف بین شرع تشخیص دهد آن را نقض و جهت رسیدگی به مرجع صالح ارجاع خواهد داد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۲- ریاست قوه قضائیه، سِمَت قضایی است و هرگاه رئیس قوه قضائیه ضمن بازرسی، رأی دادگاه را خلاف بین شرع تشخیص دهد آن را جهت رسیدگی به مرجع صالح ارجاع خواهد داد.

۳. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح تأسیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی جمهوری اسلامی ایران» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۴. ماده ۲۶- هیئت‌های بدوی انتظامی در استان‌ها متشکل از پنج نفر برای مدت چهار سال به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس شورای استانی

→

۲- یک نفر قاضی به انتخاب و معرفی رئیس کل دادگستری استان

۳- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان

۴- دو نفر مهندس کشاورزی از اعضای سازمان با حداقل (۱۰) سال سابقه کار در بخش کشاورزی با معرفی شورای استانی.

تبصره ۱- رئیس هیئت بدوی انتظامی استان توسط اعضاء انتخاب خواهد شد.

تبصره ۲- عزل اعضای موضوع بند (۴) این ماده با پیشنهاد هیئت عالی انتظامی و تأیید رئیس سازمان صورت می‌گیرد.

ماده ۲۷- ...

ماده ۲۸- هیئت عالی انتظامی در مرکز متشکل از هفت نفر به مدت چهار سال به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس سازمان

۲- یک نفر قاضی به انتخاب رئیس کل دادگستری استان تهران

۳- یک نفر مهندس کشاورزی با تجربه به انتخاب و معرفی وزیر جهاد سازندگی

۴- یک نفر از هیئت علمی دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی به معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

۵- سه نفر مهندس کشاورزی با تجربه عضو سازمان به انتخاب و معرفی شورای مرکزی با حداقل (۱۰) سال سابقه کار در بخش کشاورزی.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۰/۴/۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۲۶- هیئت‌های بدوی انتظامی در استان‌ها متشکل از پنج نفر برای مدت چهار سال به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس شورای استانی

۲- یک نفر قاضی با ابلاغ رئیس قوه قضائیه

۳- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان

۴- دو نفر مهندس کشاورزی از اعضای سازمان با حداقل (۱۰) سال سابقه کار در بخش کشاورزی با معرفی شورای استانی.

تبصره ۱- رئیس هیئت بدوی انتظامی استان، توسط اعضاء انتخاب خواهند شد.

تبصره ۲- عزل اعضای موضوع بند (۴) این ماده با پیشنهاد هیئت عالی انتظامی و تأیید رئیس سازمان صورت می‌گیرد.

ماده ۲۷- ...

ماده ۲۸- هیئت عالی انتظامی در مرکز متشکل از هفت نفر به مدت چهار سال به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس سازمان

۲- یک نفر قاضی با ابلاغ رئیس قوه قضائیه

←

- ۶-۱. نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۰۲۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۹/۲۱ مجلس شورای اسلامی ۱-۶-۱ در بند (۲) ماده (۱۰۷)^(۱)، واگذاری انتخاب و معرفی قاضی شاغل در مراکز استان‌ها به رئیس کل دادگستری و در شهرستان‌ها به رئیس دادگستری یا دادگاه محل، مغایر بند سوم اصل یکصد و پنجاه و هشتم قانون اساسی شناخته شد.
- ۷-۱. نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۰۸۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۷ شورای نگهبان در خصوص

→

- ۳- یک نفر مهندس کشاورزی با تجربه به انتخاب و معرفی وزیر جهاد کشاورزی
- ۴- یک نفر از هیئت علمی دانشکده‌های کشاورزی و منابع طبیعی به معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
- ۵- سه نفر مهندس کشاورزی با تجربه عضو سازمان به انتخاب و معرفی شورای مرکزی با حداقل (۱۰) سال سابقه کار در بخش کشاورزی.
۱. ماده ۱۰۷- ماده (۲۴۴) و تبصره‌های ذیل آن حذف و متن زیر و تبصره‌های آن جایگزین می‌شود:
- ماده ۲۴۴- مرجع رسیدگی به کلیه اختلاف‌های مالیاتی جز در مواردی که ضمن مقررات این قانون مرجع دیگری پیش‌بینی شده، هیئت حل اختلاف مالیاتی است. هر هیئت حل اختلاف مالیاتی از سه نفر به شرح زیر تشکیل خواهد شد:
- ۱- یک نفر نماینده سازمان امور مالیاتی کشور
- ۲- یک نفر قاضی اعم از شاغل یا بازنشسته در مراکز استان‌ها به انتخاب و معرفی رئیس کل دادگستری و در شهرستان‌ها به انتخاب و معرفی رئیس دادگستری یا دادگاه محل. در صورتی که ظرف پانزده روز از تاریخ درخواست سازمان امور مالیاتی کشور، قاضی مورد نظر معرفی نشود، سازمان مذکور می‌تواند از وجود قضات بازنشسته استفاده کند.
- ۳- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- ماده ۱۰۷- ماده (۲۴۴) و تبصره‌های ذیل آن حذف و متن زیر و تبصره‌های آن جایگزین می‌شود:
- ماده ۲۴۴- مرجع رسیدگی به کلیه اختلاف‌های مالیاتی جز در مواردی که ضمن مقررات این قانون مرجع دیگری پیش‌بینی شده، هیئت حل اختلاف مالیاتی است. هر هیئت حل اختلاف مالیاتی از سه نفر به شرح زیر تشکیل خواهد شد:
- ۱- یک نفر نماینده سازمان امور مالیاتی کشور
- ۲- یک نفر قاضی اعم از شاغل یا بازنشسته. در صورتی که قاضی بازنشسته واجد شرایطی در شهرستان‌ها یا مراکز استان‌ها وجود نداشته باشد بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور، رئیس قوه قضائیه یک نفر قاضی شاغل را برای عضویت هیئت معرفی خواهد نمود.
- ۳- ...

طرح اداره سازمان صدا و سیماي جمهوری اسلامی ایران^(۱) مصوب ۱۳۸۰/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی

۱-۷-۱- ماده (۳) و تبصره های آن، علاوه بر ایرادات ماده (۲)، اشکالات ذیل را

دارد:

- تعیین سه نفر از حقوقدانان توسط رئیس قوه قضائیه موضوع بند (ج)،^(۲) چون خارج از وظایف و اختیارات این مقام می باشد، مغایر اصول ۶۱ و ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۸- نظر شماره ۸۰/۲۱/۳۳۳۱ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح باره ای از مواد قانون الزام شرکت ها و مؤسسات ترابری جاده ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه مصوب ۱۳۶۸،^(۳) مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۸-۱- در پاراگراف دوم تبصره (۳) ماده (۲) (ماده ۵ قانون)،^(۴) معرفی قاضی به

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح قانون اداره صدا و سیماي جمهوری اسلامی ایران ۱۳۵۹/۱۰/۸» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصت و یکم، شماره ۱-۲۴-۱.

۳. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه اصلاح قانون الزام شرکت ها و مؤسسات ترابری جاده ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۴. ماده ۲- ماده (۵) و تبصره ذیل آن حذف و ماده (۶) به ماده (۵) تبدیل و به ترتیب زیر تغییر می یابد:

ماده ۵- چنانچه شرکت ها و مؤسسات ترابری جاده ای مسافر و کالا در خصوص نحوه استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه موارد ذیل را رعایت نکنند متخلف محسوب می شوند.

۱- برحسب نوع فعالیت، از اوراق مذکور در مواد (۲)، (۳) و (۴) این قانون استفاده نمایند یا به جای آنها از اوراق عادی استفاده نمایند.

۲- به طور غیرمجاز صورت وضعیت مسافری یا بارنامه تهیه و مورد استفاده قرار دهند.

۳- مشخصات مسافر و محموله با اوراق مذکور مطابقت نداشته باشد و یا مندرجات آن را تکمیل نمایند.

۴- نسخه های متعدد یک بارنامه و یا صورت وضعیت مسافری را به صورت متعارض و متفاوت تکمیل کنند.

۵- اوراق مزبور در مواد یادشده را به اشخاص دیگر و غیرمجاز واگذار نمایند.

۶- اوراق مورد اشاره را برای رانندگان فاقد دفترچه کار (برگ فعالیت) معتبر صادر نمایند.

۷- مقررات مربوط به نحوه تنظیم و استفاده از بارنامه و صورت وضعیت و بلیط مسافری را رعایت نمایند. سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور (در استان ها) در صورت احراز تخلف برای بار اول به شرکت یا

مؤسسه حمل و نقل تذکر یا توبیخ کتبی داده و برای بار دوم و سوم از یک ماه تا یک سال خدمات مربوط به ارائه بارنامه و صورت وضعیت مسافری و سایر خدمات حمل و نقلی را قطع نموده و برای بار چهارم پروانه فعالیت آن را به طور دائم لغو می نماید.

تبصره ۱-...

تبصره ۳- تصمیم راجع به قطع خدمات مذکور برای مدت یک ماه، قطعی و غیر قابل اعتراض می باشد. تصمیم مربوط به قطع خدمات بیش از یک ماه قابل اعتراض بوده و شرکت یا مؤسسه حمل و نقل معترض می تواند ظرف حداکثر بیست روز از تاریخ ابلاغ تصمیم اتخاذ شده اعتراض خود را به کمیسیونی مرکب از نماینده وزارت راه و ترابری، یک قاضی به معرفی رئیس کل دادگستری استان و نماینده صنف مربوط در استان که در محل سازمان حمل و نقل و پایانه های استان تشکیل می گردد، ارائه نماید. تصمیم کمیسیون مذکور قطعی و لازم الاجراء است.

تصمیم راجع به لغو دائم پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه و تعطیل دائم شعبه یا شعب، در مدت مذکور قابل اعتراض بوده و برای رسیدگی به این گونه اعتراضات، کمیسیونی مرکب از نماینده وزارت راه و ترابری، نماینده کانون عالی انجمن های صنفی مربوطه و یک قاضی به معرفی رئیس دادگستری استان تهران در محل وزارت راه و ترابری در مرکز کشور تشکیل خواهد شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۲- ماده (۵) و تبصره ذیل آن حذف و ماده (۶) به ماده (۵) تبدیل و به ترتیب زیر تغییر می یابد:

ماده ۵- چنانچه شرکت ها و مؤسسات ترابری جاده ای مسافر و کالا در خصوص نحوه استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه موارد ذیل را رعایت نکنند متخلف محسوب می شوند.

۱- برحسب نوع فعالیت، از اوراق مذکور در مواد (۲)، (۳) و (۴) این قانون استفاده نمایند یا به جای آنها از اوراق عادی استفاده نمایند.

۲- به طور غیرمجاز صورت وضعیت مسافری یا بارنامه تهیه و مورد استفاده قرار دهند.

۳- مشخصات مسافر و محموله با اوراق مذکور مطابقت نداشته باشد و یا مندرجات آن را تکمیل ننمایند.

۴- نسخه های متعدد یک بارنامه و یا صورت وضعیت مسافری را به صورت متعارض و متفاوت تکمیل کنند.

۵- اوراق مزبور در مواد یادشده را به اشخاص دیگر و غیرمجاز واگذار نمایند.

۶- اوراق مورد اشاره را برای رانندگان فاقد دفترچه کار (برگ فعالیت) معتبر صادر نمایند.

۷- مقررات مربوط به نحوه تنظیم و استفاده از بارنامه و صورت وضعیت و بلیط مسافری را رعایت ننمایند.

سازمان حمل و نقل و پایانه های کشور (در استان ها) در صورت احراز تخلف برای بار اول به شرکت یا مؤسسه حمل و نقل تذکر یا توبیخ کتبی داده و برای بار دوم و سوم از یک ماه تا یک سال خدمات مربوط به ارائه بارنامه و صورت وضعیت مسافری و سایر خدمات حمل و نقلی را قطع نموده و برای بار چهارم پروانه فعالیت آن را به طور دائم لغو می نماید.

وسیله رئیس کل دادگستری استان تهران، مغایر بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۹. نظر شماره ۲۹۴۴/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود و وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی» مصوب ۱۳۸۲/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۹-۱- تبصره یک ماده دو^(۱)... ملزم نمودن رئیس قوه قضائیه، به انتخاب کسانی

→

تبصره ۱-...

تبصره ۳- تصمیم راجع به قطع خدمات مذکور برای مدت یک ماه، قطعی و غیر قابل اعتراض می‌باشد. تصمیم مربوط به قطع خدمات بیش از یک ماه قابل اعتراض بوده و شرکت یا مؤسسه حمل و نقل معترض می‌تواند ظرف حداکثر بیست روز از تاریخ ابلاغ تصمیم اتخاذشده، اعتراض خود را به کمیسیون مرکب از نماینده وزارت راه و ترابری، یک قاضی به معرفی رئیس قوه قضائیه و نماینده صنف مربوط در استان که در محل سازمان حمل و نقل و پایانه‌های استان تشکیل می‌گردد، ارائه نماید. تصمیم کمیسیون مذکور قطعی و لازم الاجراء است.

تصمیم راجع به لغو دائم پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه و تعطیل دائم شعبه یا شعب، در مدت مذکور قابل اعتراض بوده و برای رسیدگی به این‌گونه اعتراضات، کمیسیون مرکب از نماینده وزارت راه و ترابری، نماینده کانون عالی انجمن‌های صنفی مربوطه و یک قاضی به معرفی رئیس قوه قضائیه در محل وزارت راه و ترابری در مرکز کشور تشکیل خواهد شد.

در هر حال تصمیمات و احکام صادره از ناحیه سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور و کمیسیون‌های مذکور نافی حقوق ذی‌نفع در طرح دعوی و اعتراض نزد مراجع ذی‌ربط قضایی نخواهد بود.

۱. ماده ۲- ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به آن الحاق می‌شود:

ماده ۱۴-...

تبصره ۱- رئیس جمهور اگر رأی قضایی را مغایر قانون اساسی تشخیص دهد، نقض رأی مذکور را از دیوان عالی کشور درخواست می‌نماید. این درخواست موجب توقف اجرا و آثار و تبعات رأی تا پایان رسیدگی می‌شود. رئیس قوه قضائیه مکلف است شعبه‌ای خاص در دیوان عالی کشور متشکل از یک رئیس و دو مستشار که دارای پایه یازده قضایی باشند را برای رسیدگی به این درخواست تشکیل دهد. اعضای این شعبه به انتخاب هیئت عمومی دیوان عالی کشور و با حکم رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شوند. رسیدگی به درخواست رئیس جمهور توسط قضات شعبه مزبور انجام و نظر اکثریت ملاک عمل خواهد بود. هنگام رسیدگی هیئت مرکب از سه حقوقدان به انتخاب مجلس شورای اسلامی و سه حقوقدان به انتخاب هیئت وزیران در جلسه حضور خواهند داشت و نظرات و توضیحات خود را به

←

که هیئت عمومی دیوان عالی کشور انتخاب نموده است، خلاف بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۹-۲- ماده سه: (۱)

الف- این ماده ایرادات ... بندهای (۴) [= ایراد مذکور در بند ۱-۹-۱] و ... را دارد.

ب- ...

۱۰-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۳۴۹۹ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۴ شورای نگهبان در خصوص طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴، (۲) مصوب ۱۳۸۲/۳/۱۸ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۰-۱- تعیین یک نفر قاضی با معرفی رئیس دادگستری شهرستان در بند (الف) ماده (۳۵) و یک نفر از قضات با معرفی رئیس کل دادگستری استان در بند (الف) ماده (۳۶)، مغایر بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد. (۳)

→

شعبه ارائه خواهند نمود. در صورت نقض رأی از سوی شعبه مزبور، پرونده جهت رسیدگی به مرجع قضایی صالح ارسال می‌شود و آن مرجع مکلف به تبعیت از نظر شعبه خاص دیوان عالی کشور خواهد بود.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این لایحه، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۱. ماده ۳- ماده (۱۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۵- به منظور اجرای صحیح و دقیق قانون اساسی، رئیس جمهور می‌تواند در صورت احراز تخلف به هر یک از قوای مقننه و قضائیه و مجریه و نهادهای حکومتی تذکر و اخطار دهد. ترتیب اثر ندادن به تذکر و اخطار رئیس جمهور، می‌تواند به اقدامات مذکور در ماده (۱۴) این قانون و تبصره (۱) آن منجر شود.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این لایحه، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. ماده ۳۵- هیئت‌های بدوی انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای هیئت مدیره‌های نظام پزشکی که مرجعی است صلاحیتدار با مسئولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته پزشکی که از طرف دادرسی انتظامی طبق آیین دادرسی ارجاع می‌گردد و تعیین

←

۱۱-۱. نظر شماره ۸۲/۳۰/۳۹۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۰ شورای نگهبان در خصوص لايه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی، مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۱-۱ ... ظاهر تبصره (۳) ماده مذکور [= ماده (۵۲) موضوع ماده (۲۱)]^(۱) به

→

مجازات‌های انتظامی مناسب برای آنها متشکل از سیزده نفر به شرح ذیل خواهد بود:
الف - یک نفر قاضی به معرفی ریاست قوه قضائیه برای تهران و با معرفی رئیس دادگستری شهرستان‌ها
برای شهرستان مربوطه.

ب - ...

ماده ۳۶- به منظور رسیدگی مجدد به پرونده‌هایی که پس از صدور رأی هیئت‌های بدوی انتظامی مورد
اعتراض هر یک از طرفین قرار گیرد، هیئتی به نام هیئت تجدیدنظر انتظامی استان با ترکیب زیر در
محل نظام پزشکی شهرستان مرکز استان تشکیل می‌گردد:

الف - یک نفر از قضات دادگاه‌های تجدیدنظر استان با معرفی رئیس کل دادگستری استان مربوطه.

ب - ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- بند (الف) [ماده (۳۵)] به شرح زیر اصلاح گردید:

الف - یک نفر قاضی به معرفی ریاست قوه قضائیه.

- در انتهای بند (الف) [ماده (۳۶)]، عبارت «رئیس کل دادگستری استان مربوطه» حذف و عبارت
«ریاست قوه قضائیه» جایگزین گردید.

۱. ماده (۲۱) به شرح ذیل اصلاح شد:

ماده ۲۱- ماده (۵۲) قانون مذکور و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵۲- نظر هیئت‌های نظارت مرکز حوزه انتخابیه و استان و هیئت مرکزی نظارت در خصوص
تصمیمات هیئت اجرایی در بررسی صلاحیت داوطلبان با تأیید شورای نگهبان معتبر است.

تبصره ۱- هیئت‌های نظارت موظفند یک نسخه از صورت‌جلسات مربوط به تصمیمات موضوع این
ماده را به هیئت‌های مافوق و هیئت اجرایی ذی‌ربط ارسال نمایند.

تبصره ۲- مهلت اظهار نظر هیئت‌های نظارت و شورای نگهبان از زمان وصول صورت‌جلسات راجع
به رسیدگی به صلاحیت داوطلبان جمعاً سی روز خواهد بود.

تبصره ۳- داوطلبان رد صلاحیت‌شده در صورتی که نسبت به قانونی بودن یا صحت اسناد و مدارک
مستند عدم صلاحیت خود و یا دلالت یا کفایت آنها اعتراض داشته باشند می‌توانند اعتراض خود را
طی سه روز از تاریخ تحویل ابلاغیه به دیوان عالی کشور تسلیم نمایند.

دیوان عالی کشور موظف است برای رسیدگی به اعتراضات داوطلبان، شعبه یا شعب ویژه‌ای تشکیل
دهد. هر شعبه مرکب از سه نفر قضات دیوان عالی که دارای بالاترین رتبه و گروه و سابقه قضایی
هستند (یک نفر به عنوان رئیس و دو نفر به عنوان مستشار) تشکیل می‌گردد. شعب مذکور ظرف یک
ماه از تاریخ وصول اعتراض به موضوع رسیدگی و رأی خود را که قطعی و لازم‌الاجراء است صادر و

←

این صورت است که دیوان عالی کشور مستقلاً شعبه یا شعب ویژه‌ای تشکیل دهد؛ در صورتی که این موارد از وظایف رئیس قوه قضائیه می‌باشد؛ لذا این تبصره از این جهت نیز مغایر بند (۱) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱۲-۱. نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۲-۱- تجویز تنظیم لایحه قضایی در مورد جرائم سیاسی در بند (و) ماده (۱۰۱)^۱ به دولت، مغایر بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

→

به وزارت کشور و شورای نگهبان ابلاغ می‌نماید. ملاک تصمیم در دادگاه‌های مذکور رأی اکثریت قضات شعبه می‌باشد.

تبصره ۴- شورای نگهبان بنا به تقاضای دادگاه مکلف است ظرف چهار و هشت ساعت نسبت به ارسال اطلاعات و مدارک مورد تقاضا اقدام نماید.

تبصره ۵- جلسات دادگاه با توجه به اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران علنی بوده و داوطلب و وکیل وی می‌توانند در جلسات دادگاه حضور یافته و اظهار نظر نمایند.

تبصره ۶- در صورتی که در دیوان عالی کشور بیش از یک شعبه ویژه تشکیل گردد ارجاع پرونده‌ها به آنها بر اساس قرعه خواهد بود.

تبصره ۷- در مورد داوطلبانی که ظرف یک ماه، دادگاه رأی بر عدم صلاحیت آنان صادر ننماید، نظر هیئت اجرایی مُتَّبَع است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این لایحه، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۱. ماده ۱۰۱-

دولت موظف است به منظور ارتقای حقوق انسانی، استقرار زمینه‌های رشد و تعالی و احساس امنیت فردی و اجتماعی در جامعه و تربیت نسلی فعال، مسئولیت‌پذیر، ایثارگر، مؤمن، رضایتمند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط با روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن، «منشور حقوق شهروندی» را مشتمل بر محورهای ذیل تنظیم و به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند:

الف - ...

و - تعریف جرائم سیاسی و تفکیک آنها از جرائم حقوقی.

ز - ...

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به

←

→

اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۵۲۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰ دبیر شورای نگهبان به رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام: چنانکه مستحضردید نمایندگان ششمین دوره مجلس شورای اسلامی در واپسین روزهای آن دوره، لایحه بسیار مهم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان و یا دست‌کم رفع ابهامات، به آن مجمع محترم ارجاع کرده‌اند. این اقدام، صرف‌نظر از آنکه موجب سلب حق نمایندگان دوره ششم و هفتم مجلس در ارائه پیشنهاد و طی روال طبیعی قانون‌گذاری می‌شود، به نظر شورای نگهبان مغایر اصل (۱۱۲) قانون اساسی و خلاف صریح ماده (۱۸۷) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی است. بدون تردید مجلس نمی‌تواند بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان اقدام به ارجاع مصوبه به مجمع نماید. بر حسب روال طبیعی و قانونی طبق ماده (۱۸۶) آیین‌نامه، الزاماً مصوبه‌ای که «از طرف شورای نگهبان رد شده، به کمیسیون مربوطه ارسال می‌شود و با اعلام وقت قبلی با حضور نماینده شورای نگهبان، موارد اعتراض برای اصلاح مورد بحث قرار می‌گیرد.» سپس طبق ماده (۱۸۷) «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و پس از رأی‌گیری نسبت به آن، مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می‌شود. اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس مطرح می‌گردد. در صورتی که مجلس با در نظر گرفتن حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد، رئیس مجلس مصوبه مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌دارد.»

بنابراین، چنین بدعتی که به هر بهانه‌ای اصولاً ایرادات شورای نگهبان مورد رسیدگی قرار نگیرد، نقض آشکار قانون اساسی و فلسفه وجودی شورای نگهبان و نیز مجمع تشخیص مصلحت نظام است. آیا به راستی «برای حفظ مصلحت نظام» است که هیچ‌یک از ایرادات متعدد شورای نگهبان و پیشنهادات مصرانه نمایندگان برای رفع آنها مورد توجه قرار نگرفته و صرفاً برای ممانعت از حق قانون‌گذاری دوره بعد، مصوبه‌ای به اهمیت برنامه چهارم توسعه مستقیماً به مجمع ارسال گردیده است؟! به هر صورت انتظار دارد حضرت‌عالی نیز با ممانعت از این رویه غیرقانونی و نادرست، به اجرای دقیق قانون اساسی و دفاع از احکام شرع مقدس تأکید فرمایید. بدیهی است شورای نگهبان در صورت نیاز می‌تواند با تفسیر اصل مربوط، به حل نهایی موضوع کمک نماید.

نامه شماره ۳۴۹۴۶/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی: «لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جمهوری اسلامی ایران» که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازده (۱۱۲) قانون اساسی طی نامه شماره ۱۵۷۷۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۵ به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردید، در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳۰ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام از نظر حقوقی مورد رسیدگی قرار گرفت و مقرر شد: «لایحه برنامه چهارم توسعه بر اساس تفسیر شماره ۸۳/۳۰/۷۵۴۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۶ شورای محترم نگهبان در مورد اصل ۱۱۲ قانون اساسی،* جهت طی مراحل قانونی برای رفع ابهامات و بررسی ایرادات به مجلس شورای اسلامی» ارجاع گردد.

* برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به همین

←

۱۳-۱. نظر شماره ۲۷۲۷۲/۳۰/۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۰ شورای نگهبان در خصوص لایحه شوراهای حل اختلاف^(۱) مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی

۱-۱۳-۱- عدم لحاظ تدین به دین مبین اسلام در شرایط مندرج در ماده (۶)^(۲)

→

مجموعه، ذیل اصل یکصد و دوازدهم، شماره ۳-۲.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

بند (و) حذف شود.

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه شورای حل اختلاف و نهاد قاضی تحکیم» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۶- اعضاء شورا باید دارای شرایط زیر باشند:

الف- تابعیت جمهوری اسلامی ایران

ب- اعتقاد و التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ولایت مطلقه فقیه

ج- حسن شهرت به امانت و دیانت و صحت عمل

د- عدم اعتیاد به مواد مخدر یا روان گردان یا سکرآور

ه- دارا بودن حداقل (۳۵) سال تمام

و- دارا بودن کارت پایان خدمت و وظیفه عمومی یا معافیت از خدمت

ز- دارا بودن مدرک کارشناسی جهت اعضاء شوراهای حل اختلاف شهر

ح- متأهل بودن

ط- سابقه سکونت در محل شورا حداقل به مدت شش ماه و تداوم سکونت پس از عضویت

ی- نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی.

تبصره ۱- برای عضویت در شورا دارندگان مدرک دانشگاهی یا حوزوی در رشته‌های حقوق قضایی یا الهیات با گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی در اولویت هستند.

تبصره ۲- برای عضویت در شوراهای مستقر در روستا، داشتن حداقل سواد خواندن و نوشتن الزامی است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۴/۱۸ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- صدر ماده (۶) به شرح زیر اصلاح شد:

اعضاء شورا باید متدین به دین مبین اسلام بوده و دارای شرایط زیر باشند:

- متن زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۶) الحاق گردید:

تبصره ۳- رئیس قوه قضائیه می‌تواند برای صلح و سازش در دعاوی احوال شخصیه اقلیت‌های دینی موضوع اصل سیزدهم (۱۳) قانون اساسی، شورای حل اختلاف خاص تشکیل دهد. اعضاء این شورا باید متدین به دین خود باشند.

- ماده (۳۱) به شرح زیر اصلاح شد:

ماده ۳۱- کلیه آراء صادره موضوع مواد (۹) و (۱۱) این قانون ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ

←

برای اعضاء شورا، خلاف موازین شرع می باشد. همچنین با توجه به فقدان شرایط مندرج در اصول ۱۵۸ و ۱۶۳ قانون اساسی در این ماده، مغایر با این دو اصل شناخته شد. علاوه بر آنکه اطلاق آن به دلیل فقدان شرایط لازم برای قاضی، خلاف موازین شرع است.

۱-۱۴. نظر شماره ۳۱۷۷۷/۳۰/۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۶ شورای نگهبان در خصوص

لایحه جرائم رایانه ای مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۴-۱ ماده (۵۲)^{۱)} از این جهت که وزارت دادگستری را موظف به انجام موارد مذکوره در ماده نموده است، مغایر اصول ۱۵۸ و ۱۶۰ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۵. نظر شماره ۳۲۳۹۹/۳۰/۸۸ مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴ شورای نگهبان در خصوص

لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب

(در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹، مصوب ۱۳۸۸/۱/۲۶ مجلس شورای اسلامی

→

قابل تجدیدنظرخواهی می باشد. مرجع تجدیدنظر از آراء شورا، قاضی شورا و مرجع تجدیدنظر از آراء قاضی شورا، دادگاه عمومی همان حوزه قضایی می باشد. چنانچه مرجع تجدیدنظر آراء صادره را نقض نماید رأساً مبادرت به صدور رأی می نماید.

۱. ماده ۵۲- به منظور ارتقای همکاری های بین المللی در زمینه جرائم رایانه ای، وزارت دادگستری موظف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اقدامات لازم را در زمینه تدوین لوایح و پیگیری امور مربوط جهت پیوستن ایران به اسناد بین المللی و منطقه ای و معاهدات راجع به همکاری و معاضدت دوجانبه یا چندجانبه قضایی انجام دهد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۸/۱/۳۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۵۲) به شرح زیر اصلاح شد:

ماده ۵۲- به منظور ارتقاء همکاری های بین المللی در زمینه جرائم رایانه ای، دولت موظف است با همکاری قوه قضائیه اقدامات لازم را در زمینه تدوین لوایح و پیگیری امور مربوط جهت پیوستن ایران به اسناد بین المللی و منطقه ای و معاهدات راجع به همکاری و معاضدت دوجانبه یا چندجانبه قضایی انجام دهد.

نظر شماره ۸۸۳۰/۳۲۴۴۱ مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه جرائم رایانه ای مصوب ۱۳۸۸/۱/۳۰ مجلس شورای اسلامی:

در خصوص ایراد بند (۱۰) [= ایراد مذکور در بند ۱-۱۴-۱ فوق الذکر]، علی رغم اصلاح به عمل آمده، اشکال مربوط به مغایرت با اصل ۱۵۸ کماکان به قوت خود باقی است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۸/۳/۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۵۲) حذف گردید.

۱-۱۵-۱- اطلاق هیئت‌ها و کمیسیون‌ها و ... در تبصره ماده واحده از این جهت که شامل مواردی می‌شود که مراجع مذکور از مراجع دادگستری نیستند، مغایر اصول ۱۵۸، ۱۵۹ و ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد و از این جهت که رأی قاضی در هیئت‌های مرقوم مناط اعتبار نیست، خلاف موازین شرع شناخته شد.^(۱)

۱۶-۱. نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۲۶۶۲ مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ شورای نگهبان در خصوص

لایحه پیشگیری از وقوع جرم مصوب ۱۳۸۸/۲/۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۶-۱- ماده (۲)^(۲) از این جهت که وظایف قوه قضائیه و رئیس آن را به شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم واگذار نموده است، مغایر اصول ۱۵۶، ۱۵۷ و ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۱۶-۲- تبصره ماده (۲)^(۳) مبنیاً بر اصل این ماده، باید اصلاح شود.

۱-۱۶-۳- ماده (۴)^(۴) مبنیاً بر ایرادهای وارده بر مواد (۲) و (۳) اشکال دارد؛ باید اصلاح شود.

۱-۱۶-۴- شورای استانی در ماده (۵)^(۵)، همان ایرادهای اصل تشکیل شورای عالی و سازمان پیشگیری از وقوع جرم در مواد (۲) و (۳) را دارد.

۱-۱۶-۵- مواد (۶)، (۷)، (۸) و (۹) همان ایرادهای اصل تشکیل شورای عالی و سازمان پیشگیری از وقوع جرم مذکور در مواد قبلی را دارد.^(۶)

۱۷-۱. نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۷۱۵۷ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۳۰ شورای نگهبان در خصوص

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصت و یکم، شماره ۱-۲۸-۱.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و پنجاه و ششم، شماره ۱-۵۹-۱.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و پنجاه و ششم، شماره ۱-۵۹-۲.

۴. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و سی و هشتم، شماره ۱-۵۹-۳.

۵. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و سی و هشتم، شماره ۱-۵۹-۴.

۶. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و سی و هشتم، شماره ۱-۵۹-۵.

لایحه اساسنامه هیئت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۷- جزء (۶) بند (الف) ماده (۲)،^(۱) ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

۱-۱۷-۲- جزء (۵) بند (ب) ماده (۲)،^(۲) از این جهت که انتخاب یک نفر قاضی

۱. ماده ۲- ترکیب هیئت‌ها به شرح زیر است:

الف- اعضاء هیئت مرکزی برای رسیدگی به مناقصاتی که توسط دستگاه ملی برگزار می‌شود، عبارتند از:

- ۱- معاون ذی‌ربط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
 - ۲- نماینده وزیر یا رئیس سازمان ذی‌ربط در سطح معاون
 - ۳- معاون هزینه وزارت امور اقتصادی و دارایی و خزانه‌داری کل
 - ۴- معاون حقوقی رئیس‌جمهور
 - ۵- نماینده تشکل صنفی مربوط با توجه به نوع مناقصه
 - ۶- یک نفر قاضی مجرب با معرفی قوه قضائیه.
- تبصره - ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- جزء (۶) بند (الف) ماده (۲) به شرح زیر اصلاح شد:

۶- یک نفر قاضی مجرب با معرفی رئیس قوه قضائیه.

۲. ماده ۲- ترکیب هیئت‌ها به شرح زیر است:

الف- اعضاء هیئت مرکزی برای رسیدگی به مناقصاتی که توسط دستگاه ملی برگزار می‌شود، عبارتند از:

۱- ...

ب- اعضاء هیئت در هر یک از استان‌ها برای رسیدگی به مناقصاتی که در دستگاه‌های اجرایی استانی برگزار می‌شود، عبارتند از:

- ۱- استاندار یا یکی از معاونان ذی‌ربط
 - ۲- رئیس دستگاه مناقصه‌گزار
 - ۳- رئیس سازمان امور اقتصادی و دارایی استان
 - ۴- رئیس تشکل صنفی مربوط با توجه به نوع مناقصه
 - ۵- یک نفر قاضی به انتخاب رئیس کل دادگستری استان.
- تبصره ۱- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- جزء (۵) بند (ب) ماده (۲) به شرح زیر اصلاح شد:

۵- یک نفر قاضی با انتخاب رئیس قوه قضائیه.

را به عهده رئیس کل دادگستری استان محول نموده است، مغایر بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱۸-۱. نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۱۹۰۵ مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸ شورای نگهبان در خصوص طرح رسیدگی به داریی مقامات، مسئولان و کارگزاران جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۸ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۸-۱- ماده (۲) جدید^(۱) به معنای الغاء حصر مستفاد از اصل ۱۴۲ قانون اساسی است؛ بنابراین اشکال سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است. علاوه بر این، شمول آن نسبت به اشخاص و مقامات انتخابی شاغل فعلی مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد. همچنین اعلام فهرست اموال اشخاص و مقامات مذکور در این ماده به رئیس قوه قضائیه و رسیدگی توسط وی نیز مغایر اصول ۱۵۸، ۱۴۲ و ۱۵۹ قانون اساسی شناخته شد.

۱۹-۱. نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۱۹۰۶ مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه نظارت بر رفتار قضات^(۲) مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۱۹-۱- فصل پنجم از جهت اینکه مشخص نیست آیا صلاحیت «دادگاه عالی رسیدگی به صلاحیت» شامل اختیارات رئیس قوه قضائیه در اصول ۱۵۸ و ۱۶۴ قانون اساسی می‌شود یا خیر و نیز فرق این دادگاه با دادگاه عالی قبلی در چیست، ابهام وجود دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر می‌گردد.^(۳)

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و چهل و دوم، شماره ۱-۲-۱.

۲. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه تشکیلات دادرسی و دادگاه عالی و نظارت انتظامی بر رفتار قضایی» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. فصل پنجم - رسیدگی به صلاحیت قضات
ماده ۲۴- رسیدگی به صلاحیت قضاتی که صلاحیت آنان طبق موازین شرعی و قانونی از ناحیه مقامات مصرح در این قانون مورد تردید قرار گیرد، با «دادگاه عالی رسیدگی به صلاحیت قضات» است. صلاحیت قاضی می‌تواند توسط یکی از مقامات ذیل مورد تردید قرار گیرد:

۱- رئیس قوه قضائیه

۲- رئیس دیوان عالی کشور

۳- دادستان کل کشور

۴- رؤسای شعب دادگاه عالی و تجدیدنظر آن

۱-۲۰. نظر شماره ۴۳۲۱۳/۳۰/۹۰ مورخ ۱۳۹۰/۵/۲۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۰/۵/۲ مجلس شورای اسلامی

۱-۲۰-۱- از آنجا که اختیارات رئیس قوه قضائیه در ماده (۲)^(۱) محدود به پیشنهاد رئیس دیوان گردیده است، ماده مذکور از این حیث مغایر بند (۱) اصل ۱۵۸ قانون

→

۵- دادستان انتظامی قضات

۶- رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح نسبت به قضات آن سازمان.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

متن زیر به عنوان تبصره ذیل ماده (۴۴) الحاق می‌گردد:

تبصره- اعمال این ماده نافه اختیارات رئیس قوه قضائیه مندرج در اصول یکصد و پنجاه و هشتم (۱۵۸) و یکصد و شصت و چهارم (۱۶۴) قانون اساسی نیست.

نظر شماره ۴۳۱۷۴/۳۰/۹۰ مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰/۱/۲۸ مجلس شورای اسلامی:

در ماده (۴۴)، ایجاد چنین حقی برای این دادگاه، مغایر اصول ۱۵۸ و ۱۶۴ قانون اساسی است. همچنین ابهام این شورا راجع به فرق این دادگاه با دادگاه عالی قبلی رفع نگردیده و ابهام مزبور همچنان به قوت خود باقی است.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۰/۴/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

یک تبصره به عنوان تبصره (۱) به ماده (۴۴) اضافه و تبصره آن به عنوان تبصره (۲) منظور می‌گردد:

تبصره ۱- این دادگاه فقط به صلاحیت قضاتی که صلاحیت آنها مورد تردید قرار گرفته است رسیدگی می‌کند و سایر موارد در صلاحیت دادگاه عالی انتظامی قضات است.

(گفتنی است هر چند با اصلاح این مصوبه از سوی مجلس، ایراد مربوط به مغایرت این ماده با اصل ۱۵۸ برطرف شده است، لیکن مصوبه اصلاحی، از جهتی دیگر (مغایرت با اصل ۱۶۴) با ایراد شورای نگهبان مواجه شده است. برای آگاهی از ادامه مراحل بررسی این مصوبه، به ذیل اصل ۱۶۴ در همین مجموعه، مراجعه کنید.)

۱. ماده ۲- دیوان در تهران مستقر است و متشکل از شعب بدوی، تجدیدنظر، هیئت عمومی و هیئت‌های تخصصی می‌باشد. تشکیلات قضایی، اداری و تعداد شعب دیوان به پیشنهاد رئیس دیوان و تصویب رئیس قوه قضائیه تعیین می‌شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۰/۸/۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۲) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۲- دیوان در تهران مستقر است و متشکل از شعب بدوی، تجدیدنظر، هیئت عمومی و هیئت‌های تخصصی می‌باشد. تشکیلات قضایی، اداری و تعداد شعب دیوان با تصویب رئیس قوه قضائیه تعیین می‌شود.

تبصره- رئیس دیوان عدالت اداری می‌تواند پیشنهادات خود را به رئیس قوه قضائیه ارائه نماید.

اساسی شناخته شد.

۱-۲۰-۲- از آنجا که اختیارات رئیس قوه قضائیه در ماده (۴)^(۱) محدود به پیشنهاد رئیس دیوان گردیده است، ماده مذکور از این حیث مغایر بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۱. نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۵۹۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۸ و نظر شماره ۹۲/۳۰/۵۲۱۳۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۱۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۱ و ۱۳۹۲/۷/۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۲۱-۱- نظر به اینکه این لایحه در موارد عدیده دارای ماهیت قضایی است و باید توسط رئیس مکرّم قوه قضائیه تهیه می‌شد و با عنایت به نظریه تفسیری این شورا در خصوص مورد^(۲) اقدام می‌گردید، لازم است حداقل نظر ایشان نیز اخذ شود.^(۳)

۱. ماده ۴- قضات دیوان باید دارای ده سال سابقه کار قضایی باشند و به پیشنهاد رئیس دیوان با حکم رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شوند. در مورد قضات دارای مدرک کارشناسی ارشد یا دکترا در یکی از گرایش‌های رشته حقوق یا مدارک حوزوی معادل، داشتن پنج سال سابقه کار قضایی کافی است. تبصره- قضاتی که حداقل پنج سال سابقه کار قضایی در دیوان دارند از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۰/۸/۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- ماده (۴) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۴- قضات دیوان با حکم رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شوند و باید دارای ده سال سابقه کار قضایی باشند. در مورد قضات دارای مدرک کارشناسی ارشد یا دکترا در یکی از گرایش‌های رشته حقوق یا مدارک حوزوی معادل، داشتن پنج سال سابقه کار قضایی کافی است.

- تبصره فوق به عنوان تبصره (۱) محسوب و یک تبصره به عنوان تبصره (۲) به شرح ذیل به ماده (۴) اضافه می‌گردد:

تبصره ۲- رئیس دیوان عدالت اداری می‌تواند قضات واجد شرایط را به رئیس قوه قضائیه پیشنهاد نماید.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۴، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و پنجاه و هشتم).

۳. فصل اول- تعاریف، مصادیق و تشکیلات

ماده ۱- اصلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف-

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۷/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

فصل اول- تعاریف، مصادیق و تشکیلات

۱-۲۱-۲- بند (چ) ماده (۹)،^(۱) خلاف بند (۱) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۲. نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۶۱۱۷ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۲ شورای نگهبان در خصوص

لایحه مبارزه با تأمین مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی

۱-۲۲-۱- علاوه بر اشکالات و ابهامات متعددی که در این مصوبه وجود دارد، نظر به اینکه این لایحه ماهیتاً قضایی است و با توجه به بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی و نظریه شماره ۷۹/۲۱/۱۰۶۵ مورخ ۱۳۷۹/۷/۳۰ این شورا،^(۲) باید توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و پس از طی مراحل قانونی تقدیم مجلس می‌گردید که ظاهراً این امر رعایت نشده است؛ لذا مصوبه مغایر بند مذکور می‌باشد.^(۳)

→

ماده ۱- اصلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف-....

[با توجه به اخذ نظر رئیس قوه قضائیه در خصوص مفاد این لایحه توسط مجلس، ایراد شورای نگهبان برطرف شده است.]

۱. ماده (۹) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۹- قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی حسب مورد موظفند به منظور تسریع در رسیدگی به پرونده‌ها و پیشگیری از ارتکاب جرم قاچاق کالا و ارز اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف-...

چ- تشکیل کارگروه نظارتی به منظور تسریع در اجرای احکام پرونده‌های قاچاق کالا و ارز در دادستانی کل کشور.

ح-...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۲/۹/۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در بند (چ) ماده (۹)، عبارت «در دادستانی کل کشور» به عبارت «توسط رئیس قوه قضائیه» اصلاح می‌شود.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به این نظریه تفسیری و مستندات قانونی آن، رجوع کنید به شماره ۳-۴، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و پنجاه و هشتم).

۳. ماده ۱- تهیه و جمع‌آوری وجوه و اموال به قصد تأمین مالی تروریسم و یا مصرف تمام یا بخشی از منابع مالی حاصله از طریق قاچاق ارز، جلب کمک‌های مالی و پولی، اعانه، انتقال پول، خرید و فروش اوراق مالی و اعتباری، افتتاح مستقیم یا غیرمستقیم حساب یا تأمین اعتبار یا انجام هرگونه فعالیت اقتصادی اشخاص توسط خود یا دیگری برای انجام اعمال زیر جرم محسوب می‌شود:

الف- ارتکاب یا تهدید به ارتکاب هرگونه جرم یا اقدام خشونت‌آمیز از قبیل قتل، سوء قصد، اقدام خشونت‌آمیز منجر به آسیب جسمانی شدید، ربودن، توقیف غیرقانونی و گروگانگیری اشخاص و یا

←

→

اقدام خشونت‌آمیز آگاهانه علیه افراد دارای مصونیت قانونی یا به مخاطره انداختن جان یا آزادی آنها به قصد تأثیرگذاری بر خط مشی، تصمیمات و اقدامات دولت جمهوری اسلامی ایران، سایر کشورها و یا سازمان‌های بین‌المللی دارای نمایندگی در خاک ایران

ب- ارتکاب اعمال مجرمانه زیر با مقاصد مذکور در بند (الف):

۱- خرابکاری در اموال و تأسیسات عمومی دولتی و غیردولتی

۲- ایراد خسارت شدید به محیط زیست از قبیل مسموم کردن آب‌ها و آتش‌زدن جنگل‌ها

۳- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت غیرقانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق سموم، عناصر و مواد هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و بیولوژیک

۴- تولید، تهیه، خرید و فروش و استفاده غیرقانونی و قاچاق مواد منفجره، اسلحه و مهمات

پ- ارتکاب اعمال ذیل صرف نظر از انگیزه مرتکب و نتیجه حاصله:

۱- اعمال خطرناک برای ایمنی هواپیما یا هوانوردی

۲- تصرف هواپیمای در حال پرواز و اعمال کنترل غیرقانونی بر آن

۳- ارتکاب خشونت علیه مسافر یا مسافران و خدمه هواپیما یا اعمال خطرناک علیه اموال موجود در هواپیمای در حال پرواز

۴- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت، غنی‌سازی و انفجار غیرقانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق عناصر یا مواد هسته‌ای به میزان غیرقابل توجیه برای اهداف درمانی، علمی و صلح‌آمیز

۵- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، سرقت، تحصیل متقلبانه، قاچاق، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت و استفاده یا تهدید به استفاده از سلاح‌های هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و بیولوژیک

۶- دزدی دریایی، تصرف غیرقانونی کشتی و یا اعمال کنترل غیرقانونی بر آن و یا به خطر انداختن ایمنی کشتیرانی از طریق ارائه آگاهانه اطلاعات نادرست یا تخریب و وارد کردن آسیب شدید به کشتی، محموله و خدمه یا مسافران آن

۷- تصرف یا کنترل غیرقانونی سکوها یا تأسیسات مستقر در مناطق دریایی، ارتکاب اعمال خشونت بار علیه افراد حاضر در آنها، ارتکاب هرگونه عملی برای تخریب یا صدمه به این سکوها یا تأسیسات به قصد ایجاد خطر برای ایمنی سکوها یا تأسیسات

۸- بمب‌گذاری در اماکن عمومی، تأسیسات دولتی، شبکه حمل و نقل عمومی یا تأسیسات زیرساختی
ت- ارتکاب جرائمی که به موجب قوانین خاص یا کنوانسیون‌های بین‌المللی جرم تروریستی شناخته شده، در صورت الحاق جمهوری اسلامی ایران به آنها

تبصره ۱- برای تعقیب تأمین‌کننده مالی اقدامات تروریستی علیه سایر کشورها صرف نظر از محل ارتکاب جرم، تابعیت و محل اقامت مجرم، مفاد این قانون به شرط اقدام متقابل اعمال می‌شود.

تبصره ۲- اعمالی که ملت‌ها یا گروه‌ها یا سازمان‌های آزادی‌بخش برای مقابله با سلطه، اشغال خارجی، استعمار و نژادپرستی انجام می‌دهند، از مصادیق اقدامات تروریستی موضوع این قانون نمی‌باشد. تعیین مصادیق گروه‌ها و سازمان‌های مشمول این تبصره بر عهده شورای عالی امنیت ملی است.

ماده ۲- تأمین مالی تروریسم در صورتی که در حکم محاربه یا افساد فی‌الارض تلقی شود متهم به

←

→

مجازات آن و در غیر این صورت علاوه بر مصادره اموال و وجوه مذکور در ماده (۱) این قانون به مجازات دو تا پنج سال حبس تعزیری و جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر منابع مالی تأمین شده محکوم می‌شود.

تبصره - شروع به این جرم، معاونت محسوب و مرتکب به مجازات حبس به مدت دو سال محکوم می‌شود.

ماده ۳- هر شخصی که سازماندهی یا هدایت دیگران را برای ارتکاب جرائم موضوع این قانون بر عهده گیرد و یا به گروه‌هایی که قصد مشترک در ارتکاب جرائم را دارند، کمک کند، معاون محسوب و به مجازات مقرر در تبصره ماده (۱) این قانون محکوم می‌شود.

تبصره - کلیه افراد مطلع از جرائم موضوع این قانون که با عدم اطلاع‌رسانی به موقع آنها به ضابطین قضایی جرائم مذکور واقع گردد به حبس از نود و یک روز تا شش ماه محکوم می‌شوند.

ماده ۴- در صورت ارتکاب جرائم موضوع ماده (۱) توسط اشخاص حقوقی، افراد مسئول مدیریت یا کنترل آنها به مجازات معاون محکوم می‌شوند. این مجازات رافع مسئولیت کیفری مرتکبین این جرائم نیست و شخص حقوقی نیز به جزای نقدی تا پنج برابر جزای نقدی موضوع ماده (۲) این قانون محکوم می‌شود.

ماده ۵- مراجع تعقیب جرائم مذکور مکلفند جهت شناسایی، ردیابی و مسدود کردن یا ضبط و مصادره هرگونه اموال و وجوه، ابزار و ادواتی که برای ارتکاب جرائم موضوع این قانون هزینه می‌شود یا تخصیص می‌یابد و نیز عواید حاصله از آن اقدامات قانونی را انجام دهند.

ماده ۶- دادگاه مکلف است علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده (۱) مرتکب را به مجازات تکمیلی محرومیت از حقوق اجتماعی مطابق قانون مجازات اسلامی محکوم نماید.

ماده ۷- سردستگی دو یا چند نفر در ارتکاب جرائم موضوع این قانون اعم از اینکه عمل آنان مباشرت یا معاونت در جرم باشد، از علل مشدده مجازات محسوب می‌شود و چنانچه جرم به صورت سازمان‌یافته ارتکاب یابد، حداکثر مجازات‌های مندرج در این قانون اعمال می‌گردد.

ماده ۸- هر شخصی که داخل گروه‌های حامی مالی تروریسم باشد و ریاست یا مرکزیتی نداشته باشد و قبل از تعقیب، قصد مجرمانه و اسامی اشخاصی را که در جرائم موضوع این قانون دخیل می‌باشند را به مأموران دولتی اطلاع دهد و یا پس از شروع به تعقیب با مأموران دولتی همکاری مؤثری نماید، از مجازات معاف می‌شود و در صورتی که در ارتکاب جرم دیگری شرکت داشته باشد، فقط به مجازات آن جرم محکوم می‌گردد.

تبصره - مرتکبین جرائم موضوع ماده (۱) که قبل از کشف جرم یا حین تحقیقات برای روشن ساختن ابعاد جرم و کشف آن با مراجع ذیصلاح همکاری نمایند، مشمول تخفیف مجازات می‌شوند.

ماده ۹- رسیدگی به جرائم موضوع این قانون حسب مورد در صلاحیت دادگاه‌های کیفری استان و مرجع تجدیدنظر از احکام صادره دیوان عالی کشور است.

ماده ۱۰- جرائم موضوع این قانون مشمول موضوع اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نمی‌گردد.

ماده ۱۱- در مواردی که به موجب معاهدات بین‌المللی لازم‌الاجراء برای جمهوری اسلامی ایران،

←

→

رسیدگی به جرائم موضوع این قانون در صلاحیت هر یک از کشورهای عضو معاهده باشد و متهم در ایران یافت شود، محاکم ایران طبق این قانون صلاحیت رسیدگی دارند.

ماده ۱۲- هرگاه جرائم موضوع این قانون در خارج از کشور و علیه جمهوری اسلامی ایران یا سازمان‌های بین‌المللی مستقر در خاک ایران ارتکاب یابد، رسیدگی به آن حسب مورد در صلاحیت دادگاه‌های کیفری استان تهران است.

ماده ۱۳- دولت مکلف است به منظور جلوگیری از ارتکاب جرائم موضوع این قانون، الف- برای ممانعت از انجام فعالیت‌های غیرقانونی افراد، گروه‌ها و سازمان‌هایی که ارتکاب جرائم یادشده را تشویق، تحریک، سازماندهی یا در آنها دخالت می‌کنند، تدابیری اتخاذ نماید. ب- نظارت لازم را بر اشخاصی از قبیل مؤسسات اعتباری، خیریه، غیرانتفاعی، سازمان‌های مالی، اصناف و روش‌هایی مانند دریافت و پرداخت وجوه غیررسمی و حمل و نقل فیزیکی وجه نقد اعمال نماید تا برای مقاصد تأمین مالی تروریسم مورد سوء استفاده قرار نگیرند.

ماده ۱۴- کلیه اشخاص مشمول قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲ موظفند گزارش عملیات مشکوک به تأمین مالی تروریسم را به شورای عالی مبارزه با پولشویی موضوع ماده (۴) قانون مذکور ارسال نمایند. شورای یادشده موظف است گزارش‌های عملیات مشکوک موضوع این قانون را جهت سیر مراحل قانونی به مراجع ذی‌ربط ارسال نماید.

تبصره ۱- چنانچه هر یک از اشخاص مذکور از روی آگاهی و عمد یا برای کمک و تسهیل ارتکاب جرم، وظایف مذکور را انجام ندهد، معاون جرم محسوب می‌شود. در صورتی که عدم ارسال گزارش یا اعلام مراتب به دلیل اهمال و سهل‌انگاری باشد، علاوه بر مجازات اداری و انضباطی حسب مورد به ممنوعیت از فعالیت و لغو عضویت در انجمن‌ها، مؤسسات و اتحادیه‌های فنی و حرفه‌ای و نیز لغو عضویت در هیئت مدیره شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری محکوم می‌شود.

تبصره ۲- اشخاصی که در راستای اجرای این ماده مبادرت به ارسال گزارش به مراجع ذی‌ربط می‌نمایند مشمول مجازات‌های مربوط به افشاء اسرار اشخاص نمی‌باشند.

ماده ۱۵- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی که ارتکاب جرائم موضوع این قانون را تسهیل نمایند به مجازات معاون جرم محکوم می‌شوند.

ماده ۱۶- چنانچه تأمین مالی تروریسم به عملیات پولشویی منجر گردد مرتکب به حداکثر مجازات‌های مقرر در این قانون محکوم می‌شود.

ماده ۱۷- به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود در اجرای این قانون مطابق تعهدات بین‌المللی خود در مبادله اطلاعات یا معاضدت قضایی با سایر کشورها و با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران همکاری نماید.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- با توجه به ایراد شورای نگهبان و به منظور تأمین نظرات قوه قضائیه، ماده (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱- تهیه و جمع‌آوری وجوه و اموال به هر طریق و یا مصرف تمام یا بخشی از منابع مالی حاصله

←

→

از قبیل قاچاق ارز، جلب کمک‌های مالی و پولی، اعانه، انتقال پول، خرید و فروش اوراق مالی و اعتباری، افتتاح مستقیم یا غیرمستقیم حساب یا تأمین اعتبار یا انجام هرگونه فعالیت اقتصادی اشخاص توسط خود یا دیگری برای انجام اعمال زیر، تأمین مالی تروریسم است و جرم محسوب می‌شود:

الف- ارتکاب یا تهدید به ارتکاب هرگونه اقدام خشونت‌آمیز از قبیل قتل، سوء قصد، اقدام خشونت‌آمیز منجر به آسیب جسمانی شدید، ربودن، توقیف غیرقانونی و گروگانگیری اشخاص و یا اقدام خشونت‌آمیز آگاهانه علیه افراد دارای مصونیت قانونی یا به مخاطره انداختن جان یا آزادی آنها به قصد تأثیرگذاری بر خط مشی، تصمیمات و اقدامات دولت جمهوری اسلامی ایران، سایر کشورها و یا سازمان‌های بین‌المللی

ب- ارتکاب اعمال زیر با مقاصد مذکور در بند (الف):

- ۱- خرابکاری در اموال و تأسیسات عمومی دولتی و غیر دولتی
 - ۲- ایراد خسارت شدید به محیط زیست از قبیل مسموم کردن آب‌ها و آتش زدن جنگل‌ها
 - ۳- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت غیرقانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق سموم، عناصر و مواد هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و بیولوژیک
 - ۴- تولید، تهیه، خرید و فروش و استفاده غیر قانونی و قاچاق مواد منفجره، اسلحه و مهمات.
- پ- ارتکاب اعمال زیر صرف نظر از انگیزه مرتکب و نتیجه حاصله:

- ۱- اعمال خطرناک علیه ایمنی هواپیما یا هوانوردی
- ۲- تصرف هواپیمای در حال پرواز و اعمال کنترلی غیرقانونی بر آن
- ۳- ارتکاب خشونت علیه مسافر یا مسافران و خدمه هواپیما یا اعمال خطرناک علیه اموال موجود در هواپیمای در حال پرواز
- ۴- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت، غنی‌سازی و انفجار غیر قانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق عناصر و یا مواد هسته‌ای به میزان قابل توجه برای اهداف درمانی، علمی و صلح آمیز

- ۵- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، سرقت، تحصیل متقلبانه، قاچاق، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت و استفاده یا تهدید به استفاده از سلاح‌های هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و بیولوژیک
- ۶- دزدی دریایی، تصرف غیرقانونی کشتی و یا اعمال کنترل غیرقانونی بر آن و یا به خطر انداختن ایمنی کشتیرانی از طریق ارائه آگاهانه اطلاعات نادرست یا تخریب و وارد کردن آسیب شدید به کشتی، محموله و خدمه یا مسافران آن

- ۷- تصرف یا کنترل غیرقانونی سکوها یا تأسیسات مستقر در مناطق دریایی، ارتکاب عمل خشونت‌بار علیه افراد حاضر در آنها، ارتکاب هر گونه عملی برای تخریب یا صدمه به این سکوها یا تأسیسات به قصد ایجاد خطر برای ایمنی سکوها یا تأسیسات

- ۸- بمب‌گذاری در اماکن عمومی، تأسیسات دولتی، شبکه حمل و نقل عمومی یا تأسیسات زیرساختی.
- ت- ارتکاب جرماتی که به موجب قوانین داخلی یا کنوانسیون‌های بین‌المللی جرم تروریستی شناخته شده، در صورت الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به آنها.

تبصره ۱- برای تعقیب تأمین‌کننده مالی اقدامات تروریستی علیه سایر کشورها صرف نظر از محل

←

→

ارتکاب جرم، تابعیت و محل اقامت مجرم مفاد این قانون به شرط اقدام متقابل اعمال می‌شود.
تبصره ۲- اعمالی که ملتها یا گروه‌ها یا سازمان‌های آزادی‌بخش برای مقابله با اموری از قبیل سلطه، اشغال خارجی، استعمار و نژادپرستی انجام می‌دهند، از مصادیق اقدامات تروریستی موضوع این قانون نمی‌باشد. تعیین مصادیق گروه‌ها و سازمان‌های مشمول این تبصره بر عهده شورای عالی امنیت ملی است.

- ماده (۲) به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف می‌شود:

ماده ۲- تأمین مالی تروریسم در صورتی که در حکم محاربه یا افساد فی الارض تلقی شود، مرتکب به مجازات آن محکوم می‌شود و در غیر این صورت علاوه بر مصادره وجوه و اموال موضوع ماده (۱) این قانون به نفع دولت، به مجازات دو تا پنج سال حبس و جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر منابع مالی تأمین‌شده محکوم می‌شود.

- ماده (۳) به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف می‌شود:

ماده ۳- کلیه افراد مطلع از جرم موضوع این قانون موظفند مراتب را در اسرع وقت به مقامات صالح اداری، انتظامی، امنیتی یا قضایی ذی صلاح اعلام کنند، در غیر این صورت به یکی از مجازات‌های تعزیری درجه هفت محکوم می‌شوند.

- ماده (۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۴- در صورت ارتکاب جرم موضوع این قانون توسط شخص حقوقی، طبق مقررات قانون مجازات اسلامی اقدام می‌شود.

- ماده (۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵- مراجع قضایی و همچنین ضابطان دادگستری تحت نظارت و تعلیمات و یا دستور مقام قضایی حسب مورد مکلفند اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- شناسایی، کشف و مسدود کردن وجوه استفاده‌شده یا تخصیص داده‌شده برای جرایم تأمین مالی تروریسم و عواید به دست آمده از آنها

ب- شناسایی و توقیف اموال موضوع جرایم مذکور در این قانون و عواید آنها که به طور کامل یا جزئی تبدیل به اموال دیگری شده و تغییر وضعیت یافته است.

پ- توقیف اموال و عواید موضوع جرم که با اموال قانونی امتزاج یافته به تحوی که اموال مزبور به اندازه تخمین‌زده شده قابل توقیف باشد.

- ماده (۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۶- دادگاه مکلف است علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده (۲)، مرتکب را متناسب با جرم ارتکابی حداکثر به دو مورد از مجازات تکمیلی محرومیت از حقوق اجتماعی مطابق قانون مجازات اسلامی محکوم نماید.

- ماده (۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷- سرپرستی اعم از تشکیل، طراحی، سازماندهی یا اداره گروه مجرمانه دو یا چند فرد در ارتکاب جرم موضوع این ماده اعم از اینکه عمل آنان مباشرت یا معاونت در جرم باشد و همچنین ارتکاب جرم مذکور به صورت سازمان‌یافته، مشمول مجازات ماده (۱۳۰) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ است.

←

→

- ماده (۸) و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۸- هر شخصی که عضو گروه‌های حامی مالی تروریسم باشد و ریاست یا نقش محوری نداشته باشد و قبل از تعقیب، همکاری موثر در شناسایی شرکا یا معاونان، تحصیل ادله یا کشف اموال و اشیاء حاصله از جرم یا به‌کار رفته برای ارتکاب آن نماید از مجازات معاف می‌شود و چنانچه پس از شروع به تعقیب با مأموران دولتی همکاری مؤثری نماید، از جهات مخففه محسوب و مطابق مقررات مربوط، مجازات وی تخفیف می‌یابد.

تبصره- در صورتی که شخص، مرتکب جرم دیگری شده باشد معافیت یا تخفیف موضوع این ماده مانع از اعمال مجازات نسبت به آن جرم نیست.

- ماده (۹) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۹- رسیدگی به جرم موضوع این قانون در صلاحیت دادگاه‌های کیفری یک شهرستان مرکز استان است.

- ماده (۱۰) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۰- جرم موضوع این قانون مشمول اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نمی‌شود.

- ماده (۱۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۱- در مواردی که به موجب معاهدات بین‌المللی لازم‌الاجراء برای جمهوری اسلامی ایران، رسیدگی به جرم موضوع این قانون در صلاحیت هر یک از کشورهای عضو معاهده باشد و متهم در ایران یافت شود محاکم ایران طبق این قانون صلاحیت رسیدگی دارند.

- ماده (۱۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۲- هرگاه جرم موضوع این قانون در خارج از کشور و علیه جمهوری اسلامی ایران یا سازمان‌های بین‌المللی ارتکاب یابد، رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه‌های کیفری یک تهران است.

- ماده (۱۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۳- مؤسسات بیمه، شرکت‌های بورس و تمامی اشخاص و نهادها و دستگاه‌های مشمول قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲ موظفند به منظور پیشگیری از تأمین مالی تروریسم اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- احراز هویت با اخذ مشخصات کامل مراجعان هنگام ارائه تمامی خدمات و انجام عملیات پولی و مالی از قبیل انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانتنامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده، اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات استنادی و خرید و فروش سهام

ب- نگهداری مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی (اعم از فعال و غیر فعال) و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی مراجعان، حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات

- تبصره (۱) ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۱- چنانچه هر یک از اشخاص موضوع این ماده از روی آگاهی و عمد یا برای کمک و تسهیل

←

→

ارتکاب جرم، وظایف مذکور را انجام ندهد، معاون جرم محسوب می‌شود و در صورتی که عدم اقدام به دلیل اهمال و سهل انگاری باشد، مرتکب به مجازات‌های مقرر اداری و انضباطی حسب مورد محکوم می‌شود.

- ماده (۱۵) حذف می‌شود.

- ماده (۱۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۶- چنانچه تأمین مالی تروریسم به عملیات پولشویی منجر شود، مرتکب حسب مورد به مجازات شدیدتر محکوم می‌شود.

- مصوبه مجلس در ماده (۱۷) با نظر قوه قضائیه منطبق می‌باشد.

- یک ماده به شرح زیر به لایحه الحاق می‌شود:

ماده الحاقی- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت شش ماه پس از تاریخ تصویب آن توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و اطلاعات تهیه می‌شود و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۲۱۳۵ مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۰ شورای نگهبان در خصوص لایحه مبارزه با تأمین مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ مجلس شورای اسلامی:

اشکال قبلی این شورا این بود که لایحه ارسالی ماهیتاً قضایی است و با توجه به نظریه شماره ۷۹/۲۱/۱۰۶۵ مورخ ۱۳۷۹/۷/۳۰ این شورا، باید توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و پس از طی مراحل قانونی تقدیم مجلس می‌گردید. با عنایت به مراتب مذکور، علی‌رغم اصلاحات به عمل آمده، علاوه بر اشکالات و ابهامات متعددی که در این مصوبه وجود دارد، اشکال مذکور مرتفع نگردیده و کماکان به قوت خود باقی است.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- به منظور تأمین نظر شورای محترم نگهبان و با توجه به لایحه ارسالی از سوی قوه قضائیه، ماده (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱- تهیه و جمع‌آوری عامداً و عالماً وجوه و اموال به هر طریق چه دارای منشأ قانونی باشد یا نباشد و یا مصرف تمام یا بخشی از منابع مالی حاصله از قبیل قاچاق ارز، جلب کمک‌های مالی و پولی، اعانه، انتقال پول، خرید و فروش اوراق مالی و اعتباری، افتتاح مستقیم یا غیر مستقیم حساب یا تأمین اعتبار یا انجام هرگونه فعالیت اقتصادی اشخاص توسط خود یا دیگری جهت ارائه به افراد تروریست یا سازمان‌های تروریستی که مرتکب یکی از اعمال زیر می‌شوند، تأمین مالی تروریسم بوده و جرم محسوب می‌شود:

الف- ارتکاب یا تهدید به ارتکاب هرگونه اقدام خشونت‌آمیز از قبیل قتل، سوء قصد، اقدام خشونت‌آمیز منجر به آسیب جسمانی شدید، ربودن، توقیف غیرقانونی و گروگانگیری اشخاص و یا اقدام خشونت‌آمیز آگاهانه علیه افراد دارای مصونیت قانونی یا به مخاطره انداختن جان یا آزادی آنها به قصد تأثیرگذاری بر خط مشی، تصمیمات و اقدامات دولت جمهوری اسلامی ایران، سایر کشورها و یا سازمان‌های بین‌المللی دارای نمایندگی در قلمرو جمهوری اسلامی ایران.

ب- ارتکاب اعمال زیر با مقاصد مذکور در بند (الف):

←

→

- ۱- خرابکاری در اموال و تأسیسات عمومی دولتی و غیر دولتی
- ۲- ایراد خسارت شدید به محیط زیست از قبیل مسموم کردن آبها و آتش زدن جنگلها
- ۳- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت غیرقانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق سموم، عناصر و مواد هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و زیست‌شناسی (بیولوژیک)
- ۴- تولید، تهیه، خرید و فروش و استفاده غیرقانونی و قاچاق مواد منفجره، اسلحه و مهمات.
- پ- ارتکاب اعمال زیر صرف نظر از انگیزه مرتکب و نتیجه حاصله:
 - ۱- اعمال خطرناک علیه هوایم یا هوانوردی
 - ۲- تصرف هوایم یا در حال پرواز و اعمال کنترلی غیرقانونی بر آن
 - ۳- ارتکاب خشونت علیه مسافر یا مسافران و خدمه هوایم یا اعمال خطرناک علیه اموال موجود در هوایم یا در حال پرواز
 - ۴- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت، غنی‌سازی و انفجار غیر قانونی، سرقت، تحصیل متقلبانه و قاچاق عناصر و یا مواد هسته‌ای به میزان غیر قابل توجیه برای اهداف درمانی، علمی و صلح‌آمیز
 - ۵- تولید، تملک، اکتساب، انتقال، سرقت، تحصیل متقلبانه، قاچاق، حمل، نگهداری، توسعه یا انباشت و استفاده یا تهدید به استفاده از سلاح‌های هسته‌ای، شیمیایی، میکروبی و زیست‌شناسی (بیولوژیک)
 - ۶- دزدی دریایی، تصرف غیرقانونی کشتی و یا اعمال کنترل غیرقانونی بر آن و یا به خطر انداختن ایمنی کشتیرانی از طریق ارائه آگاهانه اطلاعات نادرست یا تخریب و وارد کردن آسیب شدید به کشتی، محموله و خدمه یا مسافران آن
 - ۷- تصرف یا کنترل غیرقانونی سکوها یا تأسیسات مستقر در مناطق دریایی، ارتکاب اعمال خشونت‌بار علیه افراد حاضر در آنها و هرگونه اقدام برای تخریب یا صدمه به این سکوها یا تأسیسات به قصد ایجاد خطر برای ایمنی این مناطق
 - ۸- بمب‌گذاری در اماکن عمومی، تأسیسات دولتی، شبکه حمل و نقل عمومی یا تأسیسات زیرساختی.
- ت- ارتکاب جرائمی که به موجب قوانین داخلی یا کنوانسیون‌های بین‌المللی جرم تروریستی شناخته شده، در صورت الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به آنها.
- تبصره ۱- برای تعقیب تأمین‌کننده مالی اقدامات تروریستی علیه سایر کشورها صرف نظر از محل ارتکاب جرم، تابعیت و محل اقامت مجرم، مفاد این قانون به شرط اقدام متقابل اعمال می‌شود.
- تبصره ۲- اعمالی که ملت‌ها یا گروه‌ها یا سازمان‌های آزادی‌بخش برای مقابله با اموری از قبیل سلطه، اشغال خارجی، استعمار و نژادپرستی انجام می‌دهند، از مصادیق اقدامات تروریستی موضوع این قانون نمی‌باشد.
- تعیین مصادیق گروه‌ها و سازمان‌های مشمول این تبصره بر عهده شورای عالی امنیت ملی است.
- ماده (۲) به شرح زیر عیناً جایگزین می‌شود:
 - ۲- تأمین مالی تروریسم در صورتی که در حکم محاربه یا افساد فی الارض تلقی شود، مرتکب به مجازات آن محکوم می‌شود و در غیر این صورت علاوه بر مصادره وجوه و اموال موضوعه ماده (۱) این قانون به نفع دولت، به مجازات دو تا پنج سال حبس و جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر منابع مالی تأمین‌شده محکوم می‌شود.

←

→

- ماده (۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳- کلیه اشخاص مطلع از جرایم موضوع این قانون موظفند مراتب را در اسرع وقت به مقامات اداری، انتظامی، امنیتی یا قضایی ذیصلاح اعلام کنند، در غیر این صورت به مجازات تعزیری درجه هفت محکوم می‌شوند.

- ماده (۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۴- در صورت ارتکاب جرایم موضوع این قانون توسط شخص حقوقی، طبق مقررات قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ اقدام می‌شود.

- ماده (۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵- مراجع قضایی و ضابطان دادگستری تحت نظارت و تعلیمات و یا دستور مقام قضایی حسب مورد مکلفند اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- شناسایی، کشف و مسدود کردن وجوه استفاده‌شده یا تخصیص داده‌شده برای جرایم تأمین مالی تروریسم و عواید به دست آمده از آنها

ب- شناسایی و توقیف اموال موضوع جرایم مذکور در این قانون و عواید آنها که به طور کامل یا جزئی تبدیل به اموال دیگری شده و تغییر وضعیت یافته است.

پ- توقیف اموال و عواید موضوع جرم که با اموال قانونی امتزاج یافته به نحوی که اموال مزبور به اندازه تخمین زده شده قابل توقیف باشد.

- ماده (۶) به شرح عیناً جایگزین می‌شود:

ماده ۶- دادگاه مکلف است علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده (۲) این قانون، مرتکب را متناسب با جرم ارتكابی حداکثر به دو مورد از مجازات تکمیلی محرومیت از حقوق اجتماعی مطابق قانون مجازات اسلامی محکوم نماید.

- ماده (۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷- سردستگی، سازماندهی یا هدایت دو یا چند شخص در ارتکاب جرائم موضوع این قانون اعم از اینکه عمل آنان مباشرت یا معاونت در جرم باشد و همچنین ارتکاب جرائم مذکور به صورت سازمان‌یافته، از علل مشدده مجازات محسوب می‌شود و مرتکب مشمول ماده (۱۳۰) قانون مجازات اسلامی می‌باشد.

- ماده (۸) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۸- هر شخصی که داخل گروه‌های حامی مالی تروریسم باشد و ریاست یا مرکزیتی نداشته باشد و قبل از تعقیب، همکاری مؤثر در شناسایی شرکا یا معاونان، تحصیل ادله یا کشف اموال و اشیای حاصله از جرم یا به‌کار رفته برای ارتکاب آن نماید از مجازات معاف می‌شود و چنانچه پس از شروع به تعقیب با مأموران دولتی همکاری مؤثری نماید، از جهات مخففه محسوب و مطابق مقررات مربوط، مجازات وی تخفیف می‌یابد.

تبصره- در صورتی که شخص، مرتکب جرم دیگری شده باشد معافیت یا تخفیف موضوع این ماده مانع از اعمال مجازات نسبت به آن جرم نیست.

- ماده (۹) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

←

→

- ماده ۹- رسیدگی به جرائم موضوع این قانون در صلاحیت دادگاه‌های کیفری یک مرکز استان است.
- ماده (۱۰) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ماده ۱۰- جرائم موضوع این قانون مشمول اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نمی‌شود.
- ماده (۱۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ماده ۱۱- در مواردی که به موجب معاهدات بین‌المللی لازم‌الاجراء برای جمهوری اسلامی ایران، رسیدگی به جرائم موضوع این قانون در صلاحیت هر یک از کشورهای عضو معاهده باشد و متهم در ایران یافت شود، محاکم ایران طبق این قانون صلاحیت رسیدگی دارند.
- ماده (۱۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ماده ۱۲- هرگاه جرائم موضوع این قانون در خارج از کشور و علیه جمهوری اسلامی ایران یا سازمان‌های بین‌المللی مستقر در قلمرو جمهوری اسلامی ایران ارتکاب یابد، رسیدگی به آن حسب مورد در صلاحیت دادگاه‌های کیفری یک تهران است.
- ماده (۱۳) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ماده ۱۳- تمامی اشخاص و نهادهای مشمول قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲ موظفند به منظور پیشگیری از تأمین مالی تروریسم اقدامات زیر را انجام دهند:
- الف- شناسایی مراجعان هنگام ارائه تمام خدمات و انجام عملیات پولی و مالی از قبیل انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانتنامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده، اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، برات و اعتبارات اسنادی و خرید و فروش سهام
- ب- نگهداری مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی اعم از فعال و غیرفعال و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی مراجعان، حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات.
- ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ماده ۱۴- کلیه اشخاص مشمول قانون مبارزه با پولشویی موظفند گزارش عملیات مشکوک به تأمین مالی تروریسم را به شورای عالی مبارزه با پولشویی موضوع ماده (۴) قانون مذکور ارسال کنند. شورای یادشده موظف است گزارش‌های عملیات مشکوک موضوع این قانون را جهت سیر مراحل قانونی به مراجع ذی‌ربط ارسال کند.
- تبصره ۱- چنانچه هر یک از اشخاص مذکور از روی آگاهی و عمد یا برای کمک و تسهیل ارتکاب جرم، وظایف مذکور را انجام ندهد، معاون جرم محسوب می‌شود و در صورتی که انجام این عمل به دلیل اهمال و سهل‌انگاری باشد، مرتکب حسب مورد به مجازات‌های مقرر اداری و انضباطی محکوم می‌شود.
- تبصره ۲- اشخاصی که در راستای اجرای این ماده مبادرت به ارسال گزارش به مراجع ذی‌ربط می‌کنند، مشمول مجازات‌های مربوط به افشای اسرار اشخاص نمی‌باشند.
- ماده (۱۶) به شرح زیر عیناً جایگزین می‌شود:
- ماده ۱۶- چنانچه تأمین مالی تروریسم به عملیات پولشویی منجر شود، مرتکب حسب مورد به مجازات

←

۲۳-۱. نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۶۱۴۱ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۳ و نظر شماره ۹۱/۳۰/۴۸۳۲۸ مورخ ۱۳۹۱/۷/۲۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۰/۳/۲ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی

۱-۲۳-۱- در تبصره (۲) ماده (۳۰)،^(۱) تصویب آیین نامه در این خصوص، طبق اصول ۱۵۶، ۱۵۷ و ۱۵۸ قانون اساسی از وظایف رئیس قوه قضائیه بوده و سلب حق از رئیس قوه و اعطاء آن به قوه مجریه، مغایر اصول مذکور شناخته شد.

→

شدیدتر محکوم می شود.

- ماده (۱۷) به شرح زیر عیناً جایگزین می شود:

ماده ۱۷- به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود در اجرای این قانون مطابق تعهدات بین المللی خود در مبادله اطلاعات یا معاضدت قضایی با سایر کشورها و با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران همکاری نماید.

- ماده الحاقی به شرح زیر اصلاح و به عنوان ماده (۱۸) درج می شود:

ماده ۱۸- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون توسط وزیر امور اقتصاد و دارایی، دادگستری و اطلاعات تهیه و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران می رسد.

گفتنی است هر چند با اصلاح این مصوبه از سوی مجلس، ایراد مربوط به مغایرت این ماده با اصل ۱۵۸ برطرف شده است، لیکن مصوبه اصلاحی، از جهتی دیگر (مغایرت با شرع)، به شرح زیر با ایراد شورای نگهبان مواجه شده است:

نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۵۱۷۰ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه مبارزه با تأمین مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۴/۱۰/۲۰ مجلس شورای اسلامی:

- با توجه به صدر ماده یک که کمک به افراد را در کنار سازمان های تروریستی جرم دانسته است، نظر به اینکه در تبصره (۲) این ماده، ملت ها یا گروه ها یا سازمان های آزادی بخش که برای مقابله با اموری از قبیل سلطه، اشغال خارجی و نژادپرستی انجام می دهند را از مصادیق اقدامات تروریستی موضوع این قانون ندانسته و لیکن افراد را استثناء نموده است، بنابراین مفهوم آن این است که کمک به افراد با این اوصاف جرم می باشد؛ لذا این تبصره از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

- در ماده (۸)، از آنجا که اطلاق مفهوم صدر ماده شامل کسی که ریاست یا مرکزیت داشته در صورتی که از مصادیق محارب باشد نمی گردد، خلاف موازین شرع تشخیص داده شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- در صدر تبصره (۲) ماده (۱)، بعد از عبارت «اعمالی که» کلمه «افراد» اضافه می شود.

- در ماده (۸)، عبارت «و ریاست یا مرکزیتی نداشته باشد» حذف می شود.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و پنجاه و ششم، شماره ۱-۶۹-۱.

۱-۲۳-۲- اطلاق واگذاری تهیه لایحه در ماده (۳۱)،^(۱) در مواردی که لایحه قضایی مربوط به ضابطین امور قضایی است به هیئت وزیران و سلب اختیار از رئیس قوه قضائیه، مغایر بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی است.

۱-۲۳-۳- عبارت «بنا به تقاضای رئیس دادگستری استان» در ماده (۲۹۷)،^(۲) از حیث ایجاد محدودیت برای رئیس قوه قضائیه، مغایر بند یک اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۳-۴- در ماده (۲۹۹) و تبصره‌های آن^(۳) نیز عبارت «به پیشنهاد رئیس کل

۱. ماده ۳۱- به منظور حُسن اجرای وظایف ضابطان در مورد اطفال و نوجوانان، پلیس ویژه اطفال و نوجوانان در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌شود. وظایف و حدود اختیارات آن به موجب لایحه‌ای است که وزارت کشور با همکاری وزارت دادگستری حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون تهیه می‌کند و پس از تصویب آن از سوی هیئت وزیران به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۱/۲/۴ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا: در انتهای ماده (۳۱)، عبارت «وزارت کشور با همکاری وزارت دادگستری حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون تهیه می‌کند و پس از تصویب آن از سوی هیئت وزیران به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود.» حذف و عبارت «توسط رئیس قوه قضائیه تهیه می‌شود.» جایگزین گردید.

۲. ماده ۲۹۷- دادگاه انقلاب در جرائم موجب مجازات مندرج در بندهای (الف) و (ب) ماده (۳۰۲) این قانون با حضور رئیس یا دادرس علی‌البدل و چهار عضو مستشار و در جرائم موجب مجازات مندرج در بند (پ) و (ت) آن ماده با حضور رئیس یا دادرس علی‌البدل و دو عضو مستشار و در سایر موارد دارای صلاحیت با حضور رئیس یا دادرس علی‌البدل در مرکز هر استان تشکیل می‌شود و تشکیل آن در سایر حوزه‌های قضایی به تقاضای رئیس دادگستری استان و موافقت رئیس قوه قضائیه است. تبصره -...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۱/۲/۴ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا: - در سطر آخر ماده (۲۹۷)، عبارت «به تقاضای رئیس دادگستری استان و موافقت» حذف و عبارت «به تشخیص» جایگزین آن گردید.

۳. ماده ۲۹۹- در صورت ضرورت به پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان و تصویب رئیس قوه قضائیه در حوزه بخش، دادگاه عمومی بخش تشکیل می‌شود. این دادگاه به تمامی جرائم به جز جرائم موضوع ماده (۳۰۲) این قانون رسیدگی می‌کند.

تبصره ۱- به پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان و تصویب رئیس قوه قضائیه، تشکیل دادگاه عمومی بخش در شهرستان‌های جدید که به لحاظ کَلّت میزان دعاوی حقوقی و کیفری، ضرورتی به تشکیل دادگستری نباشد بلامانع است.

دادگستری استان»، از حیث ایجاد محدودیت برای رئیس قوه قضائیه، مغایر بند یک اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۴. نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۱۲۹۴ مورخ ۱۳۹۳/۴/۷ شورای نگهبان در خصوص طرح آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی مصوب ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی

۱-۲۴-۱- در ماده (۱۵)^(۱)، تعیین و اعزام مشاور از میان قضات دادگاه‌ها از سوی رئیس سازمان قضایی، بدون ابلاغ رئیس قوه قضائیه، مغایر بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد. همچنین تبصره این ماده نسبت به موردی که بدون اخذ نظر مشاور، برای قاضی صدور رأی امکان‌پذیر نباشد، خلاف موازین شرع شناخته شد.

→

تبصره ۲- به پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان و تصویب رئیس قوه قضائیه، در حوزه قضایی بخش‌هایی که به لحاظ کثرت میزان دعاوی حقوقی و کیفری، ضرورت ایجاد می‌کند، تشکیل دادگستری با همان صلاحیت و تشکیلات دادگستری شهرستان بلامانع است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۱/۲/۴ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
- در سطر اول ماده (۲۹۹)، عبارت «پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان و تصویب» حذف و عبارت «تشخیص» جایگزین آن گردید.

- در تبصره (۱) ماده (۲۹۹)، عبارت «پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان و تصویب» حذف و کلمه «تشخیص» جایگزین آن گردید.

- در تبصره (۲) ماده (۲۹۹)، عبارت «پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان و تصویب» حذف و کلمه «تشخیص» جایگزین آن گردید.

۱. ماده ۱۵- هرگاه دادگاه نظامی دو، اخذ نظر مشاور را ضروری بداند می‌تواند تقاضای مشاور نماید. در این صورت، حسب مورد رئیس سازمان قضایی استان مربوط و در مرکز، رئیس سازمان قضایی مکلف است از میان قضات دادگاه‌ها نسبت به تعیین و اعزام مشاور اقدام نماید. مشاور مکلف است پرونده را به طور دقیق مطالعه و بررسی کند و حداکثر ظرف پنج روز پس از ختم رسیدگی، نظر مشروح و مستدل خود را به طور کتبی اعلام نماید. تخلف مشاور از این امر موجب محکومیت انتظامی تا درجه سه است.

تبصره- چنانچه مشاور ظرف مهلت مقرر، نظر مشورتی خود را به دادگاه تسلیم نکند، قاضی دادگاه خود تصمیم مقتضی را اتخاذ می‌کند و در هر صورت دادگاه مکلف است حداکثر ظرف یک هفته از پایان مدت مقرر یا وصول نظر مشاور، مبادرت به انشای رأی نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
ماده (۱۵) و تبصره آن حذف می‌شود.

۱-۲۴-۲- در ماده (۱۷)^(۱) تفویض اختیار از سوی رئیس قوه قضائیه، مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد. همچنین اطلاق صدور ابلاغ مأموریت موقت از سایر استان‌ها، مغایر اصل ۱۶۴ قانون اساسی می‌باشد. به علاوه در تبصره این ماده، منوط نمودن تأمین قضات مورد نیاز از میان قضات دادگاه کیفری یک یا تجدیدنظر استان مربوط به پیشنهاد رئیس سازمان قضایی، مغایر بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۴-۳- در ماده (۲۰)^(۲)، منوط نمودن امر به پیشنهاد فرماندهان مرقوم و موافقت رئیس سازمان قضایی، مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی می‌باشد.

۱-۲۴-۴- در ماده (۲۱)^(۳)، منوط کردن تشکیل دادگاه‌های مذکور به پیشنهاد رئیس سازمان قضایی، مغایر بند یک اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد. همچنین در تبصره یک این ماده، رسیدگی به جرائم ارتکاب یافته از سوی غیر نظامیان در زمان

۱. ماده ۱۷- در صورتی که تعداد اعضای دادگاه نظامی یک یا دادگاه تجدیدنظر نظامی به حد نصاب لازم نرسد، رئیس سازمان قضایی با تفویض اختیار از سوی رئیس قوه قضائیه، می‌تواند قضات دادگاه‌های مزبور را از میان قضات دادگاه‌های نظامی یک یا تجدیدنظر همان استان و یا با ابلاغ مأموریت موقت از سایر استان‌ها تأمین نماید.

تبصره- در صورت نیاز، قضات موضوع این ماده با پیشنهاد رئیس سازمان قضایی و تصویب رئیس قوه قضائیه از میان قضات دادگاه‌های کیفری یک یا تجدیدنظر استان مربوط تأمین می‌شوند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا: ماده (۱۷) به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف می‌شود:

ماده ۱۷- با انتخاب رئیس سازمان قضایی استان عضویت مستشاران دادگاه تجدیدنظر نظامی در دادگاه نظامی یک استان بلامانع است.

۲. ماده ۲۰- در صورت ضرورت، برای رسیدگی به جرایم ارتكابی نظامیان که در صلاحیت سازمان قضایی است، بنا به پیشنهاد فرمانده کل ارتش یا سپاه یا فرمانده نیروی انتظامی و موافقت رئیس سازمان قضایی، شعبه یا شعبی از دادرسی نظامی در محل استقرار تیپ‌های مستقل رزمی و بالاتر و یا رده هم‌تراز آنها در سایر نیروها برای مدت معین تشکیل می‌شود. تأمین محل مناسب و امکانات مورد نیاز به عهده همان یگان است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا: در سطر دوم ماده (۲۰)، عبارت «با تصویب رئیس قوه قضائیه» جایگزین عبارت «بنا به پیشنهاد فرمانده کل ارتش یا سپاه یا فرمانده نیروی انتظامی و موافقت رئیس سازمان قضایی» و در انتهای ماده، عبارت «یگان مربوطه» جایگزین عبارت «همان یگان» می‌شود.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و دهم، شماره ۱-۵۵-۱.

جنگ در مناطق جنگی، جرائم ارتكابی ساكنان سرزمین‌هایی كه در زمان جنگ تحت تصرف نیروهای مسلح ایران در می‌آید و اطلاق جرائم نظامیان خودی علیه ساكنان مناطق یادشده، مغایر اصل ۱۷۲ قانون اساسی می‌باشد. به علاوه در تبصره (۲) این ماده، منوط نمودن اقدام رئیس قوه قضائیه به پیشنهاد رئیس سازمان قضایی، مغایر بند یک اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد. مضافاً اینکه تبصره (۳) ماده (۲۱) نیز مغایر بند (۵) اصل ۱۱۰ قانون اساسی می‌باشد.

۱- ۲۴-۵- در تبصره ماده (۲۶)،^(۱) منوط کردن تصویب رئیس قوه قضائیه به پیشنهاد رئیس سازمان قضایی، مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱- ۲۴-۶- در ماده (۱۲۷)، واگذاری شرایط و چگونگی جمع‌آوری و استنادپذیری ادله الکترونیکی به آیین‌نامه، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد. و ماده (۱۲۲) نیز مبنیاً بر ایراد مذکور، اشکال دارد. به علاوه اطلاق تصویب آیین‌نامه مزبور در قسمت اخیر این ماده از سوی هیئت وزیران در مواردی كه آیین‌نامه مربوط جنبه قضایی دارد، مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.^(۲)

۱-۲۵- نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۲۵۸۴ مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۸ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه اجرای قسمتی از اصل یکصد و شصتم (۱۶۰) قانون اساسی مصوب ۱۳۹۳/۸/۲۵ مجلس شورای اسلامی

۱- ۲۵-۱- در ماده (۸)،^(۳) اطلاق این ماده در خصوص آیین‌نامه‌های این قانون كه

۱. ماده ۲۶- پس از انحلال دادسرا و دادگاه‌های نظامی زمان جنگ، پرونده‌های مربوط حسب مورد در دادسرا و دادگاه‌های نظامی صالح برابر مقررات دادرسی زمان صلح رسیدگی می‌شود. تبصره- دادگاه‌های نظامی زمان جنگ، با پیشنهاد رئیس سازمان قضایی و تصویب رئیس قوه قضائیه منحل می‌شوند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۹ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در تبصره ماده (۲۶)، عبارت «پیشنهاد رئیس سازمان قضایی و» حذف می‌شود.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هشتاد و پنجم، شماره ۱-۱۵۳-۵.

۳. ماده ۸- آیین‌نامه اجرایی این قانون در مواردی كه نیاز باشد توسط وزارت دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۸) حذف شد.

جنبه قضایی داشته باشد، اشکال دارد. در ضمن وزیر دادگستری در صورتی که رئیس قوه قضائیه تهیه آیین نامه را لازم بداند مکلف به تهیه آن است.

۲۶-۱. نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۱۴۳۵ مورخ ۱۳۹۴/۳/۳۱ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی مصوب ۱۳۹۴/۳/۶ مجلس شورای اسلامی

۱-۲۶-۱ در ماده (۲۰)،^(۱) از آنجا که لایحه مربوط به تشکیل هیئت منصفه، لایحه قضایی است، تهیه آن توسط دولت، مغایر بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۲۷-۱. نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۴۵۰۸ مورخ ۱۳۹۴/۹/۵ شورای نگهبان در خصوص لایحه شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴/۷/۲۱ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی

۱-۲۷-۱ تبصره ماده (۲)،^(۲) مغایر بند یک اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.
۱-۲۷-۲ اطلاق تبصره (۳) ماده (۴)،^(۳) نسبت به مواردی که سلب اختیار از

۱. ماده ۲۰- دولت می‌تواند با همکاری قوه قضائیه، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، لایحه تشکیل هیئت منصفه محاکم دادگستری موضوع اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی را تهیه و به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
ماده (۲۰) حذف می‌شود.

۲. ماده ۲- شوراهای حل اختلاف در شهرها و در صورت لزوم در روستاها به تعداد لازم تشکیل می‌گردد.

تبصره- رئیس کل دادگستری استان می‌تواند با موافقت رئیس مرکز امور شوراهای، برای رسیدگی به امور خاص به ترتیب مقرر در این قانون شوراهای تخصصی تشکیل دهد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۶ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
تبصره ماده (۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره- رئیس قوه قضائیه می‌تواند برای رسیدگی به امور خاص به ترتیب مقرر در این قانون شوراهای تخصصی تشکیل دهد.

۳. ماده ۴- در هر حوزه قضایی یک یا چند نفر قاضی دادگستری که قاضی شورا نامیده می‌شوند، مطابق مقررات این قانون انجام وظیفه می‌نمایند.

تبصره ۱- قوه قضائیه می‌تواند برای تأمین قضات شورا از میان قضات شاغل یا بازنشسته استفاده نماید.
تبصره ۲- مرکز امور شوراهای می‌تواند از قضات شورا به صورت تمام‌وقت یا پاره‌وقت استفاده نماید.

رئیس قوه قضائیه می‌نماید، مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی است.

۱- ۲۷-۳- در بند (ث) ماده (۶)، عدم اعتیاد به مواد سکرآور، این ایهام را دارد که استعمال مسکرات اشکالی ندارد؛ بنابراین بند مذکور واجد ایراد است. همچنین تبصره (۳) این ماده، مغایر بند یک اصل ۱۵۸ قانون اساسی می‌باشد. به علاوه تبصره (۴) این ماده، سوگند یاد نمودن اعضای شورا مطابق سوگندنامه قضات به لحاظ عدم تناسب بین این دو شغل، اشکال دارد.^(۱)

→

تبصره ۳- تعیین یک قاضی برای چند شورا با تشخیص رئیس کل دادگستری استان بلامانع است.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۶ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

تبصره (۳) ماده (۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

رئیس قوه قضائیه می‌تواند یک قاضی را برای چند شورا تعیین کند.

۱. ماده ۶- اعضای شورا باید دارای شرایط زیر باشند:

الف- متدین به دین مبین اسلام

ب- تابعیت جمهوری اسلامی ایران

پ- التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ولایت مطلقه فقیه

ت- حسن شهرت به امانت و دیانت و صحت عمل

ث- عدم اعتیاد به مواد مخدر یا روان‌گردان یا سکرآور

ج- حداقل سی سال سن تمام

چ- کارت پایان خدمت و وظیفه عمومی یا معافیت از آن برای مشمولان

ح- حداقل مدرک کارشناسی برای تمام اعضای شوراهای حل اختلاف شهر و در شورای روستا سواد خواندن و نوشتن و ترجیحاً داشتن دیپلم و بالاتر

خ- متأهل بودن

د- سابقه سکونت در حوزه شورا حداقل به مدت شش ماه و تداوم سکونت پس از عضویت

ذ- نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی.

تبصره ۱- برای عضویت در شورا دارندگان مدرک دانشگاهی یا حوزوی در رشته‌های حقوق قضایی یا الهیات با گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی در اولویت هستند و حداقل یک نفر از اعضای شورای حل اختلاف شهر باید از میان دارندگان مدارک تحصیلی فوق باشد.

تبصره ۲- افرادی که پیش از لازم‌الاجراء شدن این قانون به عضویت شوراها درآمده‌اند، در صورت نداشتن شرایط موضوع بندهای (ح) و (خ) ادامه عضویشان بلامانع است.

تبصره ۳- رئیس مرکز امور شوراها می‌تواند برای صلح و سازش در دعوی و شکایت اقلیت‌های دینی موضوع اصل سیزدهم (۱۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شورای حل اختلاف خاص آنان تشکیل دهد. اعضای این شورا باید متدین به دین خود باشند.

تبصره ۴- اعضای شورا قبل از شروع به کار مکلفند مطابق سوگندنامه قضات سوگند یاد نمایند.

←

۱-۲۷-۴- تبصره ماده (۲۳)،^(۱) مغایر بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۲۸. نظر شماره ۵۱۰۸/۱۰۲/۹۴ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۹ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۹۴/۹/۱۷ مجلس شورای اسلامی
۱-۲۸-۱- در تبصره‌های (۴) و (۵) ماده (۸۰) موضوع ماده (۷)،^(۲) انتخاب قاضی

→

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۶ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- بند (ث) ماده (۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ث - عدم استفاده از مشروبات الکلی و عدم اعتیاد به مواد مخدر یا روان‌گردان

- در بند (ج) ماده (۶)، بعد از عبارت «مدرک کارشناسی» عبارت «یا مدرک حوزوی معادل» اضافه می‌شود.

- در ابتدای تبصره (۳) ماده (۶)، عبارت «قوه قضائیه» جایگزین عبارت «مرکز امور شوراها» می‌شود.

- در تبصره (۴) ماده (۶)، عبارت «سوگندنامه‌ای که توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و تصویب می‌شود» جایگزین عبارت «سوگندنامه قضات» می‌شود.

۱. ماده ۲۳- هزینه رسیدگی شورای حل اختلاف در کلیه مراحل، در دعاوی کیفری و غیرمالی معادل هزینه دادرسی در محاکم دادگستری و در دعاوی مالی معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن است. رسیدگی به دعاوی مشمول ماده (۸) این قانون بدون هزینه دادرسی است.

درآمد حاصل از هزینه دادرسی، جرمیه‌های قانونی و نیم‌عشر اجرای آرای موضوع این قانون و سایر موارد قانونی به خزانه‌داری کل کشور واریز و صد درصد (۱۰۰٪) مبلغ واریزی از محل اعتبار خاصی که به همین منظور هرساله در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود، به شوراها اختصاص و پرداخت می‌شود تا به صورت کمک در موارد زیر هزینه گردد:

الف- پرداخت پاداش به اعضا و کارکنان شوراها

ب- هزینه تعمیرات و تجهیزات و هزینه‌های اداری مرکز امور شوراها

پ- بیمه تأمین اجتماعی کارکنان و اعضای شورا

تبصره- رئیس مرکز امور شوراها می‌تواند از منابع موضوع این ماده برای پرداخت پاداش به قضات بازنشسته که در اجرای این قانون فعالیت می‌کنند، اختصاص دهد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۶ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

در تبصره ماده (۲۳)، عبارت «قوه قضائیه» جایگزین عبارت «مرکز امور شوراها» می‌شود.

۲. ماده ۷- ماده (۸۰) قانون به شرح زیر اصلاح و دو تبصره به عنوان تبصره‌های (۴) و (۵) به آن الحاق می‌شود:

ماده ۸۰- مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض «هیئت تطبیق مصوبات شوراهای اسلامی کشور با قوانین»- که در این قانون به اختصار «هیئت تطبیق مصوبات» نامیده می‌شود- قرارنگیرد لازم‌الاجراء می‌باشد و در صورتی که هیئت مذکور آن را

←

از سوی رئیس دادگستری استان و شهرستان، مغایر بند (۳) اصل ۱۵۸ قانون اساسی است. همچنین عضویت یک نفر به انتخاب نماینده یا نمایندگان شهرستان، مغایر وظایف نمایندگی می‌باشد.

→

مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراها تشخیص دهد می‌تواند با ذکر مورد و به طور مستدل حداکثر ظرف مدت دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه، اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدیدنظر کند. شورا موظف است ظرف مدت ده روز از تاریخ وصول اعتراض، تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید، موضوع برای تصمیم‌گیری نهایی به هیئت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود. هیئت مزبور مکلف است ظرف مدت بیست روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید.

تبصره ۴- هیئت تطبیق مصوبات شهرستان با عضویت و ریاست فرماندار یا نماینده وی و عضویت یک قاضی به انتخاب رئیس دادگستری استان و یک نفر به انتخاب نماینده یا نمایندگان شهرستان مربوطه در مجلس شورای اسلامی آشنا به مباحث حقوقی جهت تطبیق مصوبات شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود و هیئت تطبیق مصوبات بخش و روستا به عضویت و ریاست بخشدار و عضویت یک قاضی به انتخاب رئیس دادگستری شهرستان و یک نفر به انتخاب نماینده یا نمایندگان شهرستان مربوطه در مجلس شورای اسلامی آشنا به مباحث حقوقی تشکیل می‌شود. محل تشکیل هیئت‌های تطبیق مصوبات در فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها می‌باشد.

تبصره ۵- هیئت تطبیق مصوبات تهران، ری، شمیرانات و پردیس به ریاست فرماندار تهران و عضویت فرمانداران ری و شمیرانات، یک قاضی به انتخاب رئیس دادگستری استان و یک نفر به انتخاب نمایندگان تهران، ری، شمیرانات و پردیس آشنا به مباحث حقوقی تشکیل می‌شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- تبصره (۴) الحاقی به ماده (۸۰) قانون موضوع ماده (۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۴- هیئت تطبیق مصوبات شهرستان با عضویت و ریاست فرماندار یا نماینده وی و عضویت یک قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه و یکی از اعضای شورای اسلامی استان به انتخاب این شورا جهت تطبیق مصوبات شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود و هیئت تطبیق مصوبات بخش و روستا به عضویت و ریاست بخشدار و عضویت یک قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه و یکی از اعضای شورای اسلامی شهرستان به انتخاب این شورا تشکیل می‌شود. محل تشکیل هیئت‌های تطبیق مصوبات در فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها است.

- تبصره (۵) الحاقی به ماده (۸۰) قانون موضوع ماده (۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۵- هیئت تطبیق مصوبات تهران، ری، شمیرانات و پردیس به عضویت ریاست فرماندار تهران و عضویت فرمانداران ری و شمیرانات و پردیس، یک قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه و یکی از اعضای شورای اسلامی استان به انتخاب این شورا تشکیل می‌شود.

۱-۲۹. نظر شماره ۵۹۳۹/۱۰۲/۹۴ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۲ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس^(۱) مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۱۱ مجلس شورای اسلامی

۱-۲۹-۱- اطلاق ماده (۶)^(۲) در خصوص دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری دام‌ظله‌عالی و قوای دیگر، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است. همچنین در خصوص قوه قضائیه مغایر اصل ۱۵۸ قانون اساسی نیز می‌باشد. به علاوه در خصوص دانشگاه‌ها

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح الحاق یک تبصره به ماده (۵) قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۶- معاونان و مشاوران رئیس جمهور، و قائم‌مقام آنها، قائم‌مقام، معاونان و مشاوران وزرا، رؤسا و مدیران عامل، مدیران کل و هم‌طرازان آنها در وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی و کلیه مدیران سیاسی و قضایی کشور (به استثنای مقامات اصل یکصد و شصت و دوم (۱۶۲) قانون اساسی) اعم از سفراء، استانداران، کارداران، رایزن‌ها، فرمانداران، بخشداران، شهرداران، رؤسا و معاونان و مدیران کل و هم‌طرازان آنها در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی از مصادیق مشاغل حساس و مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۵/۳/۴ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۶- معاونان و مشاوران رئیس جمهور و قائم‌مقام آنها، قائم‌مقام، معاونان و مشاوران وزرا، رؤسا و مدیران عامل، مدیران کل و هم‌طرازان آنها در وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی و مدیران سیاسی اعم از سفراء، استانداران، کارداران، رایزن‌ها، فرمانداران، بخشداران، شهرداران به استثنای دستگاه‌های تحت امر مقام معظم رهبری، قضایی و مشاغل که برای انتصاب اشخاص، در قانون اساسی تشریفات خاص ذکر شده و مقامات اصل یکصد و شصت و دوم (۱۶۲) قانون اساسی، مشاغل حساس است و مشمول مقررات این قانون می‌باشد.

نظر شماره ۹۵/۱۰۲/۹۵ مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۳ شورای نگهبان در خصوص طرح نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس مصوب ۱۳۹۵/۳/۴ مجلس شورای اسلامی:

در ماده (۶)، ایراد بند (۶) این شورا [= ایراد مذکور در بند ۱-۲۹-۱ فوق‌الذکر] نسبت به قوای دیگر کماکان به قوت خود باقی است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، هنوز اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده است.)

و مراکز آموزش عالی همان طور که قبلاً آمده است، اشکال دارد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱. نظریه تفسیری شماره ۳۴۷۲ مورخ ۱۳۶۴/۳/۱ شورای نگهبان در پاسخ به

استفسار شورای عالی قضایی نسبت به دوره ای بودن شورای عالی قضایی

شماره: ۶۷/۶۴/م

تاریخ: ۱۳۶۴/۲/۲۶

شورای محترم نگهبان

بعدالتحیه والسلام

نظر به اینکه مطابق اصل یکصد و پنجاه و هشتم قانون اساسی، «شورای عالی قضایی از پنج عضو تشکیل می شود:

۱- رئیس دیوان عالی کشور

۲- دادستان کل کشور

۳- سه نفر قاضی مجتهد و عادل به انتخاب قضاات کشور

اعضای این شورا برای مدت پنج سال و طبق قانون انتخاب می شوند و انتخاب مجددشان بلامانع است. شرایط انتخاب شونده و انتخاب کننده را قانون معین می کند.»

و نظر به اینکه تعبیر «مدت پنج سال» با توجه به دوره ای بودن برخی دیگر از تأسیسات قانون اساسی، نظیر ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی محل سؤال و تفسیر قرار گرفته است که آیا «مدت پنج سال» در خصوص شورای عالی قضایی نیز افاده دوره می کند یا نه، خواهشمند است نظر تفسیری آن شورای محترم را درباره این اصل قانون اساسی اعلام فرمایند.

با عنایت به اینکه تاریخ تشکیل اولین شورای عالی قضایی تیرماه ۱۳۵۹ بوده است تسریع در اعلام نظر شورای محترم نگهبان موجب سپاسگزاری است.

از طرف شورای عالی قضایی

مرتضی مقتدائی

شماره: ۳۴۷۲

تاریخ: ۱۳۶۴/۳/۱

شورای محترم عالی قضایی

عطف به نامه شماره ۶۴/۶۷/م مورخ ۱۳۶۴/۲/۲۶، موضوع سؤال در جلسه شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر اکثریت اعضا (بیش از سه چهارم) به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«مستفاد از اصل ۱۵۸ قانون اساسی، دوره‌ای بودن شورای عالی قضایی است؛ لذا باید در هر پنج سال انتخاب اعضاء شورای مزبور تجدید شود، هر چند برخی از آنها در اثناء دوره انتخاب شده باشند.»

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۲-۳. نظریه مشورتی شماره ۱۲۵۹ مورخ ۱۳۶۹/۱/۲۲ شورای نگهبان در پاسخ به استعلام رئیس قوه قضائیه نسبت به وابستگی پلیس قضایی به قوه قضائیه یا قوه مجریه

شماره: م/۱/۸۳۱۱

تاریخ: ۱۳۶۸/۸/۱۵

شورای محترم نگهبان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

بعدالتحیه، نظر به اینکه لایحه قانونی تشکیل پلیس قضایی در دست تهیه است و تعیین جایگاه آن در اساس ساختار لایحه مزبور نقش تعیین‌کننده و حساسی خواهد داشت، لهذا با توجه به اینکه:

الف- پلیس قضایی انجام برخی از وظایف و مسئولیت‌های قوه قضائیه مقرر در اصل یکصد و پنجاه و ششم به ویژه بندهای (۴) و (۵) آن، که اجمالاً می‌توان آن را متصدی امور اجرایی قوه قضائیه نامید، تشکیل و سازماندهی شده است.

ب- پلیس قضایی تنها در محدوده مسئولیت‌های قوه قضائیه فعالیت دارد و عملیات آن پس از وقوع جرم با تحقیق و تعقیب از مجرمین آغاز شده و وظیفه تمهید مقدمات دادرسی‌های مدنی و کیفری را دارا می‌باشد.

ج- و نقش اساسی دیگر آن اجرای احکام صادره از محاکم قوه قضائیه بوده و اجرای حدود و تعزیرات و اعمال کیفر بزهکاران را مستقیماً زیر نظر محاکم به عهده دارد. خواهشمند است مشخص فرمایند ارتباط سازمانی و تشکیلاتی این نیرو که ضابط

خاص قوه قضائیه می‌باشد و متناسب با نیازهای دستگاه قضایی تربیت می‌شوند و اصولاً حق دخالت در خارج از قلمرو تعیین‌شده را نخواهد داشت با توجه به موازین شرعی و اصول قانون اساسی و در عین حال عنایت به اینکه عزل و نصب و قبول استعفای فرماندهی عالی آن در اصلاحیه قانون اساسی با مقام معظم رهبری است به کدام یک از دو قوه مجریه یا قضائیه باید باشد.^(۱)

رئیس قوه قضائیه

محمد یزدی

شماره: ۱۲۵۹

تاریخ: ۱۳۶۹/۱/۲۲

حضرت آیت‌الله محمد یزدی ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام

عطف به نامه شماره م/۱/۸۳۱۱ مورخ ۱۳۶۸/۸/۱۵، موضوع سؤال در جلسه

۱. نامه شماره ۲۵/۱۰۷۴ مورخ ۱۳۶۸/۸/۶ رئیس سازمان پلیس قضایی به رئیس قوه قضائیه در خصوص تقاضای استفسار از شورای نگهبان در این مورد:

شماره: ۲۵/۱۰۷۴

تاریخ: ۱۳۶۸/۸/۶

حضرت آیت‌الله محمد یزدی

ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام و نهایت احترام، به استحضار می‌رساند جایگاه پلیس قضایی که از زمان بنی‌صدر مخلوع مورد مناقشه قوه مجریه و قوه قضائیه قرار داشته است همواره مانع راه توسعه این سازمان و تدوین لایحه قانونی نهایی آن متناسب با نیازهای قوه قضائیه بوده است. البته با توجه به اصلاحات قانون اساسی و اینکه به موجب اصل یکصد و پنجاه و هفتم انجام امور اجرایی این قوه نیز به خود آن محول گردیده است و این جهت که عزل و نصب و قبول استعفای فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی که پلیس قضایی نیز یک نیروی انتظامی به شمار آمده با مقام معظم رهبری قرار گرفته، ظاهراً مانع اصلی اتصال و ارتباط سازمان پلیس قضایی را از میان برده است ولی از جهت اینکه تعیین تکلیف رسمی جایگاه این سازمان که طبع کار آن ایجاب می‌کند به عنوان یک سازمان مرتبط و تحت امر قوه قضائیه انجام وظیفه نماید نقش حساسی در تدوین قانون و اساسنامه نهایی آن دارد، لهذا مستدعی است بدو مراتب از شورای محترم نگهبان استفسار شود تا متناسب با پاسخ آن شورای محترم نسبت به تهیه پیش‌نویس لایحه قانون تشکیل پلیس قضایی اقدامات لازم به عمل آید.

رئیس کل سازمان پلیس قضایی

هاشمی

شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و به نظر مشورتی اکثریت اعضای شورای نگهبان، «مرتبط و وابسته نمودن پلیس قضایی از لحاظ سازمانی و تشکیلاتی به قوه قضائیه مغایرتی با اصول قانون اساسی ندارد».

دبیر شورای نگهبان

محمد محمدی گیلانی

۳-۳. نظریه‌های تفسیری شماره ۷۸/۲۱/۵۵۱۵ مورخ ۱۳۷۸/۸/۲ و شماره ۷۸/۲۱/۵۶۱۰ مورخ ۱۳۷۸/۸/۱۳ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس قوه قضائیه نسبت به تشکیلات وزارت دادگستری و ارتباط آن با قوه قضائیه و قوه مجریه

شماره: ۱/۷۸/۶۷۸۸

تاریخ: ۱۳۷۸/۷/۱۳

حضرت آیت الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

با سلام و تحیات

چون طبق اصل ۱۵۷ قانون اساسی مقام معظم رهبری، رئیس قوه قضائیه را به منظور انجام مسئولیت‌های قوه قضائیه در کلیه امور قضایی و اداری و اجرایی تعیین می‌فرمایند و نظر به اینکه طبق بند (۱) اصل ۱۵۸ این قانون، ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری از وظایف رئیس قوه قضائیه محسوب گردیده است،

و با عنایت به اصل ۱۶۸ قانون اساسی که در آن اصل از عنوان وزارت دادگستری ذکری به میان نیامده و تنها وزیر دادگستری را به عنوان مسئول کلیه مسائل مربوطه به روابط قوه قضائیه با قوای مجریه و مقننه معرفی نموده است،

در صورتی که وزیر محترم دادگستری بخواهد تشکیلاتی را برای وزارت ایجاد نماید آیا این تشکیلات و معاونت‌های مربوط به آن بایستی به نحوی که در اصل ۱۵۸ آمده ایجاد شود؟ و از اعتبارات اداری مالی قوه قضائیه استفاده نماید یا تشکیلات ایجادشده، جزء تشکیلات قوه مجریه محسوب گردیده و خارج از شمول اصل مذکور است و نیازی به تصویب و تأیید رئیس قوه قضائیه ندارد.

خواهشمند است با عنایت به اصل ۹۸ قانون اساسی نظر تفسیری شورای نگهبان

را اعلام فرمایید.

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

شماره: ۷۸/۲۱/۵۵۱۵

تاریخ: ۱۳۷۸/۸/۲

حضرت آیت الله هاشمی شاهرودی

ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام

عطف به نامه شماره ۱/۷۸/۶۷۸۸ مورخ ۷۸/۷/۱۳، موضوع در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۷/۲۹ شورای نگهبان مطرح شد و نظر تفسیری شورا به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«آنچه مربوط به وظایف وزیر دادگستری مذکور در اصل ۱۶۰ قانون اساسی است، مشمول اصل ۱۵۸ قانون اساسی خواهد بود. این تشکیلات باید به تصویب رئیس قوه قضائیه برسد و اعتبارات آن باید از طرف قوه قضائیه تأمین شود. آنچه مربوط به وظایف وزارتی وزیر دادگستری و نیز وظایفی است که هیئت دولت به عهده وی واگذار کرده، مشمول اصل ۱۵۸ قانون اساسی نیست و تشکیلات آن باید به تصویب دولت برسد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

شماره: ۱/۷۸/۷۷۱۶

تاریخ: ۱۳۷۸/۸/۸

حضرت آیت الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

با سلام

عطف به شماره ۷۸/۲۱/۵۵۱۵ - ۷۸/۸/۲ با توجه به قسمت دوم پاسخ شورای محترم نگهبان، این سؤال پیش می‌آید آیا تشکیلات جدید التأسیس به عنوان تشکیلات وابسته به هیئت دولت است و یا تشکیلاتی است که به عنوان وزارت دادگستری ایجاد می‌شود؟ در صورت دوم چون مشمول اصل ۱۵۸ قانون اساسی خواهد بود دولت نمی‌تواند وزارتی جداگانه با تشکیلاتی جدید برخلاف آنچه که در قانون اساسی آمده

است ایجاد نماید خواهشمند است پس از بررسی مجدد، نظریه توضیحی شورای محترم نگهبان را اعلام فرمایید.

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

شماره: ۷۸/۲۱/۵۶۱۰

تاریخ: ۱۳۷۸/۸/۱۳

حضرت آیت الله هاشمی شاهرودی

ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام

عطف به نامه‌های شماره ۱/۷۸/۷۷۱۶ مورخ ۱۳۷۸/۸/۸ و شماره ۱/۷۸/۶۷۸۸ مورخ ۷۸/۷/۱۳ و پیرو نامه شماره ۷۸/۲۱/۵۵۱۵ مورخ ۷۸/۸/۲، موضوع در جلسه مورخ ۷۸/۸/۱۲ شورای نگهبان مطرح شد و نظر شورا به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«آنچه مربوط به وظایف وزارتی وزیر دادگستری است که ارتباط با قوه قضائیه ندارد و نیز در مورد وظایفی که هیئت دولت به عهده وی واگذار کرده است، مشمول اصل ۱۵۸ قانون اساسی نیست و تشکیلات آن باید به تصویب دولت برسد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی^(۱)

۱. گفتنی است پس از این ارائه این نظریه تفسیری، رئیس قوه قضائیه، نامه‌ای به شرح زیر به دبیر شورای نگهبان نوشته‌اند که در اسناد مربوط به این موضوع، موجود است:

شماره: ۱/۷۸/۸۱۱۵

تاریخ: ۱۳۷۸/۸/۱۹

محضر شریف برادر بزرگوار حضرت آیت الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

عطف به پاسخ آن شورای محترم که شفاهاً بدین شرح اعلام گردید: «آنچه مربوط به وظایف وزارتی وزیر دادگستری است که ارتباط با قوه قضائیه ندارد و نیز در مورد وظایفی که هیئت دولت به عهده وی واگذار کرده است مشمول اصل ۱۵۸ نمی‌باشد»، مراتب زیر معروض می‌گردد:

۴-۳. نظریه تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۱۰۶۵ مورخ ۱۳۷۹/۷/۳۰ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس قوه قضائیه نسبت به ماهیت لوایح قضایی و تفاوت آن با لوایح قانونی و تشریفات بررسی و تصویب آنها در مجلس

شماره: ۱/۷۹/۱۰۴۷۰

تاریخ: ۱۳۷۹/۷/۱۷

خدمت حضرات اعضای محترم شورای نگهبان «دامت برکاتهم»

با عرض سلام خدمت همه بزرگواران و عزیزان آن شورای محترم، استدعا دارد در رابطه با بند (۲) اصل ۱۵۸ قانون اساسی که سابقاً نیز در زمانی که خدمتتان بودیم یک بار مورد بحث و تفسیر قرار گرفت، جهات زیر را روشن نمایید. مزید امتنان و تشکر است.

۱- تعریف لایحه قضایی و فرق آن با لایحه قانونی چیست؟

۲- آیا قوه قضائیه پس از تهیه کردن لایحه قضایی توسط ریاست قوه (همان طوری که در بند (۲) آمده است) لازم است آن را ابتدا به هیئت دولت جهت تصویب

→

اولاً از مفاد این پاسخ چنین استنباط می‌گردد حتی اگر هیئت دولت وظایفی را بر عهده وزارت دادگستری نگذارد وزارت دادگستری وظایف دیگری دارد که ارتباط با قوه قضائیه ندارد و این مطلب یقیناً برخلاف قانون اساسی است؛ چون معنایش این است که این وزارت ابتداءً هم می‌تواند وظایفی خارج از محدوده رابط بودن قوه قضائیه با دو قوه دیگر داشته باشد که بعید است منظور عزیزان در آن شورای محترم با آن تزیینی و دقت نظر که حقیر در آنان سراغ داشتم این مطلب باشد. ثانیاً پیشنهاد مشخص این جانب این است که بخش اول این ذیل حذف شود و فقط گفته شود چنانچه وظائفی را هیئت دولت بر عهده وزارت دادگستری یا شخص وزیر دادگستری بگذارد که ارتباط با قوه قضائیه نداشته باشد مشمول اصل ۱۵۸ نیست.

ثالثاً چنانچه برخی از اعضای محترم شورا با این پیشنهاد نیز موافق نباشند، که ظاهراً در آن روز جلسه چنین احساس کردم، از جناب‌عالی به عنوان دبیر شورای نگهبان تقاضا دارم این مکاتبات را در سابقه مربوط به این اصل از اصول قانون اساسی منظور و محفوظ بدارید تا مظلومیت قوه قضائیه برای تاریخ و آیندگان ثبت شود. این جانب خوف آن را دارم که بر اثر این تفسیر شورای محترم نگهبان، در آینده دو تشکیلات مستقل از هم و غیر هماهنگ یکی به عنوان قوه قضائیه و دیگری به عنوان تشکیلات وزارت دادگستری ایجاد شود و باز در درون وزارت دادگستری دو سنخ تشکیلات عریض و طویل راه یابد یکی مربوط به قوه قضائیه و دیگری مستقل و آزاد عمل کند که قطعاً مضر بوده و برخلاف روح تمرکز قوه قضائیه و استقلال آن که از اصول مربوط به قوه قضائیه در بازنگری قانون اساسی استفاده می‌شود خواهد بود. والسلام علیکم و رحمت‌الله

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

ارسال داشته و سپس از طریق دولت به مجلس شورا ارسال شود و یا خود قوه قضائیه می تواند رأساً آن را به مجلس شورا ارسال نماید؟

۳- آیا هیئت دولت می تواند مستقلاً لایحه قضایی تنظیم نموده و آن را به مجلس شورا جهت تصویب نهایی ارسال نماید یا خیر؟

۴- آیا هیئت دولت می تواند در لایحه قضایی که توسط قوه قضائیه آماده شده است تغییر محتوایی (به نحو حذف و یا اضافه کردن موادی و یا تغییر مفاد ماده) انجام داده و سپس آن را به مجلس شورا ارسال نماید یا خیر؟

۵- آیا مقصود از لایحه قضایی تنها لوایحی است که جداگانه و مستقل به مجلس می رود و یا شامل مواد قضایی که ممکن است در لوایح قانونی گنجانیده شود نیز می گردد؟

۶- بنا بر اینکه قوه قضائیه بتواند لایحه قضایی را ابتدا به مجلس شورا ارسال نماید، در صورتی که آن لایحه دارای بار مالی و مستلزم بودجه اضافی باشد، آیا مخالف اصل ۷۵ خواهد بود و یا خیر؟

۷- آیا مجلس شورا می تواند قوانین قضایی را از طریق طرح و پیشنهاد نمایندگان به تصویب برساند یا لازم است از طریق قوه قضائیه و به نحو لایحه قضایی تقدیم شده باشد؟

در خاتمه پیش نویس ... برگ فتوکپی لایحه جرایم سیاسی که از طرف قوه قضائیه در سال ۷۸ به دولت ارسال شده، همراه با فتوکپی (۱۰) برگ از لایحه مذکور با توجه به تغییراتی که در دولت انجام گرفته جهت ملاحظه به پیوست ارسال می دارد.

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

شماره: ۱/۵۰۴۸

تاریخ: ۱۳۷۹/۷/۲۶

حضرت آیت الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان (دام عزه)

سلام علیکم

پیرو نامه شماره ۱/۷۹/۱۰۴۷۰ و سؤالاتی که در آن از شورای محترم نگهبان به

عمل آمده بود، نظر مبارک حضرات را به دو مطلب ذیل معطوف می‌دارم:

- ۱- فعلاً سؤال شماره (۲) و به تبع آن سؤال شماره (۶) و (۷) مورد نیاز قوه قضائیه نبوده، لهذا تقاضا می‌شود این سه سؤال را از لیست حذف نمایند.
- ۲- در مورد سؤال اول (تعریف لایحه قضایی) منظور از سؤال، مشخص کردن ماهیت مسائل و مواد قضایی است که به نظر اینجانب کلیه موارد ذیل را شامل می‌شود:

۱- هرگونه تعیین جرم و مجازات آن

۲- کلیه تشریفات قضایی و آیین‌های دادرسی مربوط به جنبه شکلی قضاوت

- ۳- کلیه قوانین و لوایحی که به عنوان قانون عادی راجع به یکی از اصول فصل یازدهم قانون اساسی تنظیم شده باشد.
- در صورت مطابقت نظر مبارک حضرات با این موارد و یا هرگونه تغییری در آن ما را بهره‌مند فرمایید.

والسلام علیکم و رحمت‌الله و برکاته

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

شماره: ۷۹/۲۱/۱۰۶۵

تاریخ: ۱۳۷۹/۷/۳۰

حضرت آیت‌الله سید محمود هاشمی شاهرودی دامت برکاته

رئیس محترم قوه قضائیه

سلام علیکم

عطف به نامه‌های شماره ۱/۷۹/۱۰۴۷۰ مورخ ۱۳۷۹/۷/۱۷ و شماره ۱/۵۰۴۸ مورخ ۱۳۷۹/۷/۲۶، موضوع در جلسه شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر تفسیری شورا ذیلاً اعلام می‌شود:

- ۱- «فرق لوایح قضایی و غیرقضایی مربوط به محتوای آن است و محتوای لوایح قضایی را فصل یازدهم قانون اساسی به‌ویژه اصول ۱۵۶ و ۱۵۷ و ۱۵۸ و موضوعات مربوط به آنها در اصول دیگر فصل یازدهم و سایر اصول مربوط به

امور قضایی معین می کند.

- ۲- هیئت دولت نمی تواند مستقلاً لایحه قضایی تنظیم نموده و آن را به مجلس شورای اسلامی جهت تصویب نهایی ارسال نماید.
- ۳- لوایح قضایی که توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و به دولت ارسال می شود، به مجلس شورای اسلامی تقدیم می گردد. هرگونه تغییر مربوط به امور قضایی در این گونه لوایح فقط با جلب موافقت رئیس قوه قضائیه مجاز می باشد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۳-۵. نظر شماره ۸۰/۲۱/۱۶۰۴ مورخ ۱۳۸۰/۳/۳۱ شورای نگهبان در پاسخ به استفسار رئیس قوه قضائیه نسبت به استقلال قوه قضائیه در نصب کارگزاران گزینش کارکنان غیرقضایی در این قوه، یا عدم استقلال این قوه و لزوم تبعیت آن از قانون گزینش مربوط به کارکنان دولت در این خصوص

شماره: ۱/۸۰/۳۳۴

تاریخ: ۱۳۸۰/۱/۲۰

حضرت آیت الله جنتی (دام توفیقاته)

دبیر محترم شورای نگهبان قانون اساسی

با سلام و تحیات

با عنایت به اختیارات تام مالی و اداری و نیز اختیارات استخدامی غیر قضات مذکور در اصل یکصد و شصتم قانون اساسی ناظر به اصول یکصد و پنجاه و ششم و یکصد و پنجاه و هشتم قانون مرقوم و اینکه انجام کلیه مسئولیت های اداری و اجرایی برای رئیس قوه قضائیه، در اصل یکصد و پنجاه و هفتم همان قانون تصریح گردیده است و با توجه به اینکه اجرای وظایف گسترده مذکور در اصول یکصد و پنجاه و ششم و یکصد و پنجاه و هشتم، مستلزم استخدام کارکنان اداری متناسب با ایجاد تشکیلات لازم و انجام مسئولیت های مقرر در قانون اساسی و قوانین عادی می باشد و از لوازم و مقدمات استخدام مزبور گزینش است.

حال با توجه به استقلال مذکور در اصل ۱۵۶ برای قوه قضائیه، آیا این قوه می تواند رأساً و بالاستقلال کارگزاران گزینش در امور استخدامی غیر قضایی را

منصوب سازد یا با توجه «قانون تسری قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش به کارکنان سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی» الزاماً باید از قوانین منصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴ و ۱۳۷۵/۲/۹ مذکور پیروی و مراجع گزینشی آن، با دخالت هیئت عالی گزینش منصوب و تابع مقررات آن باشند؟

علی‌هذا با عنایت به مراتب و توجهاً به «قانون و اختیارات رئیس قوه منصوب ۷۸/۱۲/۸» و اجمال موجود در اصل ۱۵۶ و اینکه رفع اشکال فیما بین این قوه و هیئت عالی مزبور، متوقف بر کسب نظر استفساری آن شورای محترم در خصوص اصل یکصد و پنجاه و ششم قانون اساسی در این زمینه می‌باشد، مستدعی است موضوع را مطرح و نظر تفسیری شورای محترم نگهبان را راجع به اصل مذکور به این قوه، اعلام فرمایید. با امتنان

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضائیه

شماره: ۸۰/۲۱/۱۶۰۴

تاریخ: ۱۳۸۰/۳/۳۱

ریاست محترم قوه قضائیه
حضرت آیت‌الله هاشمی شاهرودی
با سلام

نامه شماره ۱/۸۰/۳۳۴ مورخ ۸۰/۱/۲۰ جناب‌عالی در جلسه مورخ ۸۰/۳/۳۰ شورای نگهبان مطرح شد که شورا به نظر تفسیری نرسید.

دبیر شورای نگهبان
احمد جنتی

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال وقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایا تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir